

Сямейная школа

ЗВЯЗДА

КАКЕДАМА
І РАСПІННЫ ІНТЭР'ЕР
У КВАТЭРЫ

Сямейная школа

ЦЫТАТА ДНЯ

Святлана ЛЮБЕЦКАЯ, старшыня Пастаяннай камісіі па заканадаўстве Палаты прадстаўнікоў:

«Як паказаў аналіз прапанов і зваротаў, якія паступілі, а таксама вынікі абмеркаванняў на дыялогавых пляцоўках, на сёння ёсць ключавыя пытанні, якія вельмі цікавыя членаў нашага грамадства, і, натуральна, яны падлягаюць абайнаму аналізу, паколькі Канстытуцыя — светлапоглядны дакумент, і асноўныя палажэнні заканадаўства рэалізуюцца на яе падставе. Гэта пытанні, якія ўзнімаюцца ў зваротах з самых розных сфер жыцця: сям'і, узаемаадносін асобы і дзяржавы, прававой абароны чалавека, пытанні ўласнасці, працаўладкавання, абароны замежных грамадзян і асоб без грамадзянства, якія знаходзяцца на тэрыторыі Беларусі. Гэта такія комплексныя пытанні на сённяшняе жыццё, якія яно павінна быць заўтра».

Крынічны бярозавік

У Крынічанскім лясніцтве Мазырскага до-следнага лясгаса гэтымі днямі пачалася на-рыхтоўка бярозавага соку. За сокавы перыяд (а ён звычайна доўжыцца два-тры тыдні) тут запланавана нарыхтаваць сем тон вітаміннага напою. Ужо дзевяты год гэтай далікатнай вяс-нова-бярозавай справай даручана займацца лясніку Мікалаю ШАХЛАНУ: на лясной дзя-лячцы, якая ў будучыні пойдзе пад высечку, ён выбіраў адпаведныя дрэвы, зрабіў тэхналагіч-

ныя насечкі для латкоў, паставіў спецыяльныя поліэтыленавыя пакеты-мяшкі. І першыя стру-мені соку вольна пацяклі ў тару.

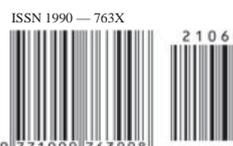
— У асноўным мы рэалізоўваем сок для насельніцтва — для мазыран, жыхароў пасёл-ка Крынічны, навакольных населеных пунк-таў — яны ўжо чакаюць, звоняць у лясніцтва, пытаюцца, калі можна прыеджаць. Бяруць і па сорок літраў і нават па сто, — кажа Міка-лай Шахлан.

Малады ляснік — сам сын лясніка: бацька Мі-калая таксама шмат гадоў служыў лесу, вядома, займаўся і нарыхтоўкамі соку. Цяпер Шахлан-ма-лодшы працягвае справу, якую засвоіў з мален-ства. Сваіх дзяцей ён таксама знаёміць не толькі з прыродай і лесам, але і з лясніковай працай. Яго малодшая дачка Маргарыта (на фота) у за-хапленні ад вясновага лесу, тым больш што яна першы раз трапіла на бярозавую дзялячку.

Анатоль КЛЯШЧУК, фота аўтара.

КОРАТКА

- У Брэсцкай вобласці раннімі збожжавымі засеялі больш за чвэрць плошчаў.
- МАРТ падаўжае рэгу-ляванне цэн на сацыяльна значныя тавары.
- У «Бераставіцы» па-чалі ўстаноўку аўтама-тызаванай сістэмы рас-пазнання нумароў.
- «Белмедпрэпараты» выпусцяць першую пра-мысловую партыю вакцы-ны «Спадарожнік V» у ся-рэдзіне красавіка.
- ФПБ: па калектыўных дагаворах работнікам вы-плацілі за год больш чым Br2,7 млн.

Камунальныя стасункі

ГАЗ І СВЯТЛО НА ДАЧЫ — РАСКОША?

Не для пенсіянераў, ільготнікаў і інвалідаў і ў межах дазволенага аб'ёму

Крадзех электрычнасці ў садовых таварыствах і дачных ка-ператывах і зрыванне пломбаў з лічылнікаў газу — дрэн-ныя спосабы сэканоміць на плаце за святло і газ, упэўнены эксперты. Яны параілі, як можна аддаваць за балон газу не 46,5 рубля, а 19,5, і абзначылі шляхі, каб не плаціць за тэхна-лагічна страчаную электрычнасць.

НА ЎСЮ МОЦ

У Беларусі 1872 садовыя таварыствы газіфікаваны звадкаваным газам (у 50-літровых балонах), які спажывае каля 50 тысяч прыватных асоб. 449 садовых таварыстваў краіны (10,5 тысячы чалавек) карыс-таюцца прыродным газам. Летас і ў пачатку гэтага года збору ў па-стаўцы газу ў садовыя таварыствы па краіне ў цэлым не назіраецца. А вось з боку спажыўцоў, на жаль, панасціліся выпадкі ўмяшання ў сістэму ўліку расходу газу (лічылнікаў) — абаненты зрываюць пломбы і лезуць у лічылны механізм з вядомай мэтай — сэканоміць, заўважаў Уладзімір ЗАВАЛЬНІКАЎ, начальнік упраўлення газазабеспячэння і маркетынгу аб'яднання «Белпалівагаз»:

— Такія факты караюцца згодна з законам. Летась выкрыты 184 выпадкі ўмяшання ў лічылнікі, з іх 159 — менавіта зрыванне плом-бы і самастойная яе замена. За 2020-ы за такія несанкцыя-наваныя ўмяшанні было сплачана 1,9 мільёна.

СТАР. 3

Па палічках

ТРАНСПАРТНЫ ПАДАТАК: ХТО, КОЛЬКІ І КАЛІ ПАВІНЕН ЗАПЛАЦІЦЬ

Новы збор вызваліць вуліцы нашых гарадоў ад старых машын?

Як вядома, з пачатку гэтага года ў нашай краіне ўведзены транспартны падатак, плацельшчыкамі якога прызнаюцца, у прыватнасці, фізічныя асобы. Грамадзяне, зарэгістраваныя ў якасці індывідуальных прадпрыемальнікаў, таксама з'яўляюцца плацельшчыкамі транспартнага падатку. Пры перадачы транс-партнага сродку ў фінансавую арэнду (лізінг) плацельшчыкам падатку прызнаецца лізінгаатрымальнік. Аб'ектам падаткаабкладання транспартным падаткам з'яўляюцца транспартныя сродкі, зарэгістраваныя за фізічнымі асобамі ў ДАІ МУС.

Аб гэтых і іншых нюансах новага збору расказаў на-чальнік Галоўнага ўпраў-лення падаткаабкладання фізічных асоб Міністэрства па падатках і зборах Андрэй КАВАЛЕЎСКІ і першы намеснік начальніка Галоўнага ўпраў-лення ДАІ МУС Вадзім ГАРКУН. СТАР. 4

Парламенцкі дзённік

Канстытуцыйная рэформа, дзяржаўная бяспека і эканоміка

Уладзімір Андрэйчанка абазначыў перад дэпутатамі асноўныя кірункі іх дзейнасці ў найбліжэйшы час

Арыенцёр работы парламентарыяў быў заддзены на VI Усебеларускім народным сходзе, нагадаў старшыня Палаты прадстаўнікоў Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА на пасяджэнні Савета ніжняй палаты, якое прайшло за два дні да адкрыцця пятай сесіі сёмага склікання.

ПРАПАНОВЫ ПРЫМАЮЦА

«Перш за ўсё гэта ўдзел у рабоце па змяненні Асноўнага Закона краіны, — падкрэсліў ён. — Ключавая роля ў гэтым пытанні належыць створанай Указам Прэзідэнта Канстытуцыйнай камісіі. У яе склад увайшлі пяць дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў».

Дадаткова ў ніжняй палаче з ліку дэпутатаў і работнікаў сакратарыята сфарміравана рабочая група для акумулявання прапаноў дэпутатаў і членаў Палаты прадстаўнікоў рэфармаванні, дадаў спікер.

У Палаце прадстаўнікоў ужо падрыхтаваны для разгляду на яасновай сесіі блок законапраектаў, якія накіраваны на гарантванне грамадскай бяспекі, супрацьдзеянне правам дэструктыўнай актыўнасці і скажэнню гістарычнай праўды, паведамліў Уладзімір Андрэйчанка. «Гэта, у прыватнасці, ініцыяваны дэпутатамі праект закона аб недапушчэнні рэабілітацыі нацызму, законапраекты па пытаннях крымінальнай адказнасці, органаў унутраных спраў, абароны службовых асоб, сродкаў масавай інфармацыі, масавых мера-

прыемстваў, працоўных адносін, электрасувязі, супрацьдзеяння экстрэмізму», — пералічыў старшыня Палаты прадстаўнікоў.

Асаблівую ўвагу, па яго словах, належыць аддаць Кодэксу аб адукацыі, які ўжо знаходзіцца ў парламенце і ў найбліжэйшы час будзе разглядацца ў першым чытанні.

Новы Кодэкс аб адукацыі **старшыня Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы Ігар МАРЗІЛЮК** назваў рамачным дакументам, які адлюструе змены, прадыктаваныя жыццём.

«Гэта змены ў вышэйшай школе, тэзіс аб абавязковай сярэдняй адукацыі. Павышаецца роля педагагічнага савета ў прыняцці рашэнняў на ўзроўні ўстановы адукацыі — гэта вельмі важна, — лічыць ён. — Удакладнены і канкрэтызаваны паняцці, што такое дзіцячы садок, школа, універсітэт і г. д. Выразна прапісана, што яны з'яўляюцца ўстановамі адукацыі. Цяпер ніхто, ніякі самазванец не будучы называць сябе школай, інстытутам, універсітэтам, акадэміяй».

ЗАХАВАЦЬ ЭКАНОМКУ

Праз прызму праграмных дакументаў краіны павінен быць разгледжаны блок законапраектаў у эканамічнай сферы, падкрэсліў Уладзімір Андрэйчанка. Ён запатрабаваў завяршыць работу над праектам закона аб самарэгулюемых арганізацыях, з прыцягненнем прадстаўнікоў бізнесу дапрацаваць законапраект аб інвестыцыях, вяртанні банкаўскіх укладаў.

«У найбліжэйшыя месяцы павінны па-ступіць таксама праекты, якія актуалізуюць банкаўскі кодэкс, заканадаўства аб рынку каштоўных папер, аб дзяржаўнай рэгістрацыі і ліквідацыі суб'ектаў гаспадарання, ліцэнзаванні, аб банкруцтве. Гэта дакументы вельмі важныя, і яны павінны забяспечыць нарошчванне эканамічнага патэнцыялу Беларусі, паліпшэнне дзелавога асяроддзя», — сказаў старшыня ніжняй палаты.

Парламентарыям ужо зараз трэба падключыцца да работы над рэспубліканскім бюджэтам на 2022 год і змяненнямі ў падатковым заканадаўстве, дадаў ён. «Я ўчора з міністрам фінансаў казаў пра гэта, і ён прасіў, каб дэпутаты (не толькі члены міжведамаснай рабочай групы, але і іншыя) падключаліся да гэтай работы, выходзілі на профільнае міністэрства і працавалі са сваімі выканкамамі», — перадаў кіраўнік парламента.

Старшыня Пастаяннай камісіі па дзяржаўным будаўніцтве, мясцовым самакіраванні і рэгламенце Валянцін СЕМЯНЬКА назваў журналістам канкрэтныя лічбы: «У цяперашні час у Палаце на разглядзе знаходзіцца 25 законапраектаў, 18 з іх будуць уключаны ў прыкладны графік работы. Ужо гатовыя да разгляду 11, над астатнімі работа працягнецца».

НЕ ТОЛЬКІ ЗАКОНЫ

Ужо распачата, па словах старшыня Палаты прадстаўнікоў Уладзіміра Андрэйчанкі, работа па падрыхтоўцы законапраектаў заканадаўчых актаў на наступны год. Гэта

добрая магчымасць для рэалізацыі дэпутатскіх заканадаўчых ініцыятыў, лічыць ён, але ўсе прапаноў павінны ўсебакова прапрацавацца, пачынаючы з абгрунтавання і канцэпцыі і заканчваючы наступнымі ўзгадненнямі. У якасці добрага прыкладу ён прывёў ініцыятыву Камісіі па адукацыі, культуры і навуцы акрамя парламенцкіх слуханняў па адукацыйнай праблематыцы арганізаваць у канцы красавіка слуханні на тэму «Тэрытарыяльная часласнасць і народнае адзінства Беларусі: гісторыка-прававыя аспекты ўз'яднання заходніх беларускіх зямель у складзе БССР».

Спікер назваў Камісіі па міжнародных справах і дэпутатам — членам Парламентскага Саюза Беларусі і Расіі пра падрыхтоўку да міжнароднай канферэнцыі па пытаннях супрацьстаяння знешнім выклікам і пагрозам і захавання гістарычнай памяці. Канферэнцыя запланаваная на май.

Адным з ключавых кірункаў работы дэпутатаў і членаў Палаты прадстаўнікоў назваў вырашэнне праблем сваіх выбарчых акруг і выбаршчыкаў. «Трэба працягнуць дэпутатскі кантроль за цэнаўтварэннем, асабліва сацыяльна значныя тавары, лекавыя сродкі, забяспечыць эфектыўны фільтр на шляху неапрадаванага павышэння цен, — дадаў ён. — Важны таксама ўдзел дэпутатаў у прадаўжэнні грамадскага дыялогу, тлумачальнай работы, трэба выкарыстоўваць для гэтага ўсе магчымыя плячойкі, праводзіць сустрэчы з працоўнымі калектывамі, моладдзю».

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

Блізкая ўлада

Справа ад душы і дзеля людзей

Дзяржава гатовая дапамагчы ўстановам і працоўным калектывам, якія займаюцца стварэннем працаў. Пра гэта заявіў кіраўнік Адміністрацыі Прэзідэнта **Ігар СЕРГЕЕНКА** падчас наведвання Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру трансфузіялогіі і медыцынскіх біятэхналогій.

«Паблыўшы ў вас і ў іншых калектывах, пераконваешся, што людзі жывуць будучым, не толькі сённяшнім, — перадае словы Ігара Сергеенкі БелТА. — Людзі займаюцца стварэннем працаў. Яны жывуць, бачаць пэўныя праблемы і вырашаюць іх. Не толькі ставяць, але і самі штодзённай працай іх вырашаюць. Вось гэта самае выдатнае».

Ігар Сергеенка адзначыў, што цэнтр — вядучая медыцына ў сістэме пераліван-

ня крыві, вытворчасці рэпартаў з крыві. Нават ва ўмовах няпростай эпідэміялогіі мінулага года цэнтр працягваў развівацца і выканваў усе задачы, якія стаялі перад ім: наладжана работа з донарамі, не было перабояў з пастаўкамі плазмы і кампанентаў крыві ў медустановы. Акрамя таго, развівалася навука. Адзін з першых у свеце беларускі цэнтр стварыў імунную плазму антыCOVID-19 для лячэння ад каранавіруснай інфекцыі.

У час размовы з працоўным калектывам кіраўніка Адміністрацыі папрасілі аказаць садзейнічанне ў актывізацыі работы над новым праектам закона аб донарстве крыві і яе кампанентаў. Па словах супрацоўнікаў цэнтру, дакумента вельмі чакаюць і самі донары, і спецыялісты гэтай сферы. Ігар Сергеенка падкрэсліў, што работа па падрыхтоўцы законапраекта была неапраўдана зацягнута, яе трэба актывізаваць.

Дзяржаўны інтарэс

УСТАНОВА ДЛЯ ІНТЭЛЕКТУАЛЬНАЙ ЭЛІТЫ

Пытанні дзейнасці Нацыянальнага дзіцячага тэхнапарка разгледзелі на пасяджэнні назіральнага савета, які прайшоў у сценах Міністэрства адукацыі

У гэтай установе новага тыпу рэалізоўваецца адукацыйная праграма дадатковай адукацыі адораных дзяцей і моладзі, накіраваная на выяўленне і развіццё ў вучняў здольнасцяў да навукова-даследчай і вынаходніцкай дзейнасці. У рамках кожнай змены навучанне праходзяць 30 школьнікаў 9—11 класаў з усіх рэгіёнаў краіны.

Для забеспячэння функцыянавання дзіцячага тэхнапарка прадугледжваецца будаўніцтва трох аб'ектаў, у тым ліку вучэбна-лабараторнага корпуса, за кошт сродкаў інавацыйнага фонду горада Мінска, школы і інтэрната на 300 месцаў на раўнадолевых умовах бюджэту сталіцы і рэспубліканскага бюджэту, вылучанага ў рамках Дзяржаўнай інвестыцыйнай праграмы.

Плануецца, што рэалізацыя адукацыйнай праграмы будзе ажыццяўляцца па 15 профілях, якія адпавядаюць інавацыйным кірункам развіцця тэхнікі і тэхналогій: гэта «Авіякасічныя тэхналогіі», «Архітэктура і дызайн», «Біятэхналогіі», «Віртуальная і дапоўненая рэальнасць», «Зялёная» хімія»,

«Інжынерная экалогія», «Інфармацыйныя і камп'ютарныя тэхналогіі», «Інфармацыйная бяспека», «Лазерныя тэхналогіі», «Машыны і рухавікі. Аўтамобілебудаўніцтва», «Навігацыя», «Нанайндустрыя», «Прыродныя рэсурсы», Робататэхніка», «Электроніка і сувязь» і «Энергетыка будучыні».

Выступаючы на пасяджэнні назіральнага савета, **намеснік прэм'ер-міністра Ігар ПЕТРЫШЭНКА** адзначыў: «Пытанні дзейнасці дзіцячага тэхнапарка ў перыяд яго функцыянавання ў рэжыме апрабачы, а таксама крытэрыі і паказчыкі эфектыўнасці работы, асноўныя задачы і планы на найбліжэйшую перспектыву мы абмяркоўвалі на нарадзе ў прэм'ер-міністра. Гэтым аспектам удзялялася ўвага і на іншых нарадах, таму нам неабходна вырашаць канкрэтныя прапановы і падыходы па функцыянаванні дзіцячага тэхнапарка, каб не было дубліравання тых структур, якія ў нас ужо створаны і функцыянуюць, каб не было нейкіх дадатковых элементаў падрыхтоўкі да наступлення ў вышэйшай навукальнай установы, г. зн. мы павінны зрабіць дзіцячы тэхнапарк унікальнай навукальнай уста-

новай, праз якую павінна прайсці ўся наша тэхнічная, творчая падлеткавая і маладзёжная эліта».

— Зараз разглядаецца пытанне ўнясення змен у правілы прыёму ў вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай навукальнай установы. Плануецца, што рашэннем назіральнага савета навукаўчы з дзіцячага тэхнапарка, якія добра сябе правялі і паказалі пэўны вынік, могуць мець прыступленні пэўныя прэферэнцыі. Якія менавіта? Пакуль гэта пытанне абмяркоўваецца. Пасля дзіцячага тэхнапарка павінна выбудовацца пэўная адукацыйная траекторыя гэтага падлетка, які ў далейшым будзе развіваць свае таленты ўжо непасрэдна, арыентаваны на нейкую прафесію і спецыяльнасць. Тым больш што адна з галоўных задач дзіцячага тэхнапарка — ранняя прафарацыя, дыягностыка схільнасці да тых або іншых відаў дзейнасці, — падкрэсліў **міністр адукацыі Ігар КАРПЕНКА**. — Мы гэтым цяпер займаемся комплексна.

Асабліва ўвага аддадзена арганізацыі выхавальчай работы з навукаўчымі дзіцячымі тэхнапарка.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

СААЗ: крыніца каранавіруса ўсё яшчэ не знойдзена

Сусветная арганізацыя аховы здароўя (СААЗ) працягвае разглядаць усе магчымыя версіі паходжання каранавіруса, які выклікае захворванне COVID-19. Разам з тым крыніца інфекцыі ўсё яшчэ не знойдзена. Пра гэта заявіў генеральны дырэктар СААЗ Тэдрас Гебрэесус, паведамліла ТАСС. Ён пракаментavaў публікацыю 40-старонкавага вынікавага даклада міжнароднай місіі экспертаў пра паездку ў Кітай у студзені-лютым з мэтай выяўлення паходжання узбуджальніка COVID-19. «Што датычыцца

СААЗ, то ўсе гіпотэзы застаюцца ў сіле. Гэты даклад азначае толькі пачатак шляху. Мы пакуль яшчэ не знайшлі крыніцу гэтага віруса», — канстатаваў эксперт. Кіраўнік СААЗ падкрэсліў, што «высвятленне паходжання віруса патрабуе часу». «Мы абавязаны перад светам знайсці крыніцу, каб калектывна зрабіць крокі па зніжэнні рызыкі паўтарэння таго, што здарылася», — рэзюмаваў Тэдрас Гебрэесус.

Міжнародныя донары выдзелілі Сірыі звыш 11 мільярдаў еўра

Міжнародныя донары выдзелілі 5,3 мільярда еўра дапамогі ў выглядзе грантаў сірыйскім супольнасцям і бежанцам, а таксама краінам рэгіёна, якія прымаюць іх. Яшчэ 5,9 мільярда еўра будзе выдзелена ў выглядзе крэдытаў. Пра гэта заявіў еўракамісар па ўрэгуляванні крызісаў Янэз Ленарчч падчас закрыцця міністэрскай сесіі

пятай міжнароднай донарскай канферэнцыі па Сірыі, якая завяршылася ў Бруселі, паведамліла ТАСС. У ёй узяло ўдзел звыш 75 дэлегацый, якія прадстаўляюць 50 краін. Канферэнцыя міжнародных донараў дапамогі Сірыі праходзіла Еўрасаюзам штогод. Летас такая канферэнцыя дазволіла сабраць каля 7 мільярдаў еўра.

Паліцыя Мадрыда правяла жорсткія рэйды

Сілавікі правялі серыю рэйдаў супраць падпольных вечаарынак у іспанскай сталіцы. Супрацоўнікі праваахоўных органаў прадухлілі больш за 350 незаконных сводкаў, арганізаваных у парушэнне ўведзеных абмежаванняў, паведамліў EuroNews. У некаторых выпадках паліцыя ўрываўся ў прыватныя кватэры і пры гэтым ускрываў дзверы, выбівалі вокны. Відэазапісы такіх рэйдаў выклікалі вялікі рэзананс у Іспаніі і ўжо прывялі да судовых разглядаў, але суд прызнаў штурм кватэр незаконным. Урад Іспаніі заклікаў жыхароў краіны выконваць уведзеныя абмежаванні і не парушаць іх.

Перспектыва

Прэм'ер-міністр Беларусі Раман Галоўчанка наведваў ААТ «Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод».

УНІКАЛЬНЫ ПРАЕКТ

Зараз на прадпрыемстве ідзе падрыхтоўка да пусканаладачных работ на ўстаноўках комплексу гідракрэкінгу цяжкіх нафтавых астаткаў (Н-Оіі). Гэта самы маштабны праект у інвестыцыйным і вытворчым плане за ўсю больш чым саракагадовую гісторыю прадпрыемства. Ацэначны кошт маштабнага інвестпраекта перавышае 1,4 мільярда долараў. Комплекс (Н-Оіі) — апошняе слова ў айчынай нафтаперапрацоўцы. Рэалізацыя праекта дасць магчымасць павялічыць глыбіню перапрацоўкі нафты да 90%, што ў сваю чаргу прынясе дадатковую валютную вырочку.

Будаўнічая пляцоўка комплексу гідракрэкінгу цяжкіх нафтавых астаткаў (Н-Оіі).

складае 89%, — звяртае ўвагу кіраўнік прадпрыемства падчас наведвання новага, падрыхтаванага да работы аператарскага аддзялення комплексу (Н-Оіі). Зараз вядуцца будаўніча-мантажныя работы, якія звязаны з ліквідацыяй заўваг на тэхналагічных трубаправодах, ідуць выпрабаванні трубаправодаў і абсталявання, выконваюцца электратэхнічныя і ізаляцыйныя работы.

На прадпрыемстве практычна завершаны будаўніча-мантажныя работы на ўстаноўцы вытворчасці серы, тут выконваюцца першыя пуска-

наладачныя аперацыі. На ўстаноўцы вытворчасці вадаходу праведзена комплекснае апрабаванне з выхадом на поўную загрузку і атрыманнем якаснай прадукцыі згодна з патрабаваннямі праекта.

На прадпрыемстве прайшла аперацыйная нарада па пытаннях выканання паказчыкаў фінансава-гаспадарчай дзейнасці і завяршэнні мадэрнізацыі завода. Прэм'ер-міністр Раман Галоўчанка звярнуў увагу на тое, што «Мазырскі НПЗ» — унікальнае прадпрыемства:

— Яно уваходзіць у тройку вядучых нафтаперапра-

цоўчых прадпрыемстваў на постсавецкай прасторы. З 2005 года тут рэалізаваны шэраг мадэрнізацыйных праектаў. Фактычна гэта паступовае будаўніцтва новых заводаў. Гэты цыкл цяпер завяршаецца ўводам найбольш важнага аб'екта — комплексу гідракрэкінгу, які з'яўляецца абсалютна ўнікальным па тэхналогіях. У свеце не больш за тры чатыры падобныя прадпрыемствы, і Беларусь будзе стаяць у гэтым шэрагу. Комплекс знаходзіцца ўжо ў вельмі высокай ступені гатоўнасці. У адпаведнасці з даручэннем Прэзідэнта, да лета будаўніча-мантажныя работы павінны быць закончаны і распачата пусканаладака. Гэты комплекс, да якога прыкавана столькі ўвагі, — адна з тэхналагічных жамчужын Беларусі.

Падчас нарады на прадпрыемстве абмеркавалі і прычыны адставання ад графіка па некаторых аб'ектах комплексу.

— На гэта ёсць аб'ектыўныя абставіны, таму што праект найскладанейшы. Тут усё абсталяванне ўнікальнага вырабу, пастаўляецца з уся-

го свету. Дзесці ліцэнзіяры карэкціруюць тэхналогію падыходы, дзесці ўносяць пэўныя карэктыўныя праекцыйныя змены, — растлумачыў прэм'ер-міністр. Ён падкрэсліў, што праект рэалізоўваецца пры адпаведным бізнес-планаванні. Праект акупіць і рэалізоўваецца без прыцягнення дзяржаўных сродкаў, а толькі за кошт уласных і пазыковых рэсурсаў.

Варта адзначыць, што падчас рэалізацыі інвестпраекта па будаўніцтве комплексу гідракрэкінгу цяжкіх нафтавых астаткаў (Н-Оіі) на прадпрыемстве ўдзялялася вялікая ўвага пытанням падрыхтоўкі і навучання тэхналагічнага персаналу для работы на новым аб'екце.

— Безумоўна, ужо зроблены каласальны крок наперад у плане рэалізацыі гэтага праекта. Апошні крок, як вядома, самы складаны, таму сёння мы ўсе працуем не складаючы рук. Першую прадукцыю на новым комплексе плануем атрымаць ужо ў бягучым годзе, — адзначыў генеральны дырэктар ААТ «Мазырскі НПЗ».

Наталія КАПРЫЛЕНКА, фота БелТА.

Сёння перад прадпрыемствам пастаўлена задача завяршыць будаўніча-мантажныя работы на новым комплексе (Н-Оіі) на працягу трох месяцаў. Падчас рабочай паездкі на ААТ «Мазырскі НПЗ» тэмпы рэалізацыі страцігчнага інвестпраекта і ход фінальных падрадных работ на новым комплексе ацанілі прэм'ер-міністр Раман ГАЛОЎЧАНКА і дзяржаўны САКРАТ Савета Бяспекі Аляксандр ВАЛЬФОВІЧ. На прадпрыемстве іх сустрэлі старшыня Гомельскага аблвыканкама Геннадзь САЛАВЕЙ, старшыня канцэрна «Белнафтахім» Андрэй РЫБАКОУ, міністр архітэктуры і будаўніцтва Руслан ПАРХАМОВІЧ, а таксама старшыня Мазырскага райвыканкама Алена

ПАЎЛЁЧКА і генеральны дырэктар ААТ «Мазырскі НПЗ» Віталій ПАЎЛАУ.

— Комплекс гідракрэкінгу цяжкіх нафтавых астаткаў — гэта, па сутнасці, завод у заводзе, ён займае больш за 35 гектараў. Комплекс уключае тры асноўныя ўстаноўкі: гідракрэкінгу цяжкіх нафтавых рэшткаў, вытворчасці вадароду і вытворчасці серы, а таксама 21 аб'ект агульназаводскай гаспадаркі, — прадстаўляючы праект на прадпрыемстве.

На дадзены момант інвестпраект працінасававана на 94,4%, закрыты ўсе пастайкі асноўнага тэхналагічнага абсталявання, зманціравана больш чым 99% адзінак абсталявання.

— Гатоўнасць камбінаванай устаноўкі гідракрэкінгу цяжкіх нафтавых астаткаў

ГАЗ І СВЯТЛО НА ДАЧЫ — РАСКОША?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Расцэнні на газ для насельніцтва ў краіне ўстаноўлены пастановай Саўміна № 1166. Парадак разліку за паслугі, а таксама умовы паставак прадукцыі рэгулююцца пастановай Саўміна № 571, паведамліла **Вольга ДУЛЬКО, начальнік аддзела цэнаўтварэння і тарыфнай палітыкі эканамічнага ўпраўлення аб'яднання «Белпаліагаз»** і абзначыла кошт блакітнага паліва.

Спажывуць, якія жывуць у садовых доміках і на дачах, разлічваецца за паслугі газзабеспячэння па тарыфах, якія забяспечваюць поўнае пакрыццё эканамічна абгрунтаваных затрат на аказанне гэтых паслуг. З 1 студзеня 2021-га поўны кошт 1 м³ прыроднага газу — 50,82 капейкі, балон звадкаванага газу вагой 21 кілаграм абдызецца ў 46 рублёў 50 капеек.

— Паколькі большасць грамадзян, якія жывуць на дачах, — гэта найбольш уражлівая катэгорыя насельніцтва, з 1 ліпеня 2018-га для некаторых уласнікаў дач і садовых домікаў пры пэўных умовах у межах заканадаўства даецца права платы за звадкаваны і прыродны газ па субсідзіруемых цэнах, — нагадала яна.

І ПА ЛЬГОТАХ

Права на зніжаны кошт маюць асобы, якія з'яўляюцца непрацоўчымі пенсіянерамі (і дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту); абаненты, што маюць права на льготы згодна з артыкулам 16 Закона аб дзяржаўных сацыяльных льготах; інваліды трэцяй групы.

Каб рэалізаваць права пільгі менш, неабходна выканаць шэраг умоў, падкрэсліла Вольга Дзюлько: — Уласнік дачы ці садовага доміка павінен напісаць заяву і мець

дакументы, якія пацвярджаюць факт рэгістрацыі па месцы знаходжання. Непрацоўчыя пенсіянеры, што дасягнулі агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту, павінны прадставіць пенсійнае пасведчанне, працоўную кніжку ці іншы дакумент, які пацвярджае, што пенсіянер не працуе. Асобы, што маюць права на льготы, павінны мець дакументы, якія пацвярджаюць гэтае права, а інваліды трэцяй групы — адпаведнае пасведчанне.

Дакумент, які пацвярджае факт рэгістрацыі па месцы часовага знаходжання, павінен адпавядаць патрабаванням заканадаўства і быць выданы органам рэгістрацыі грамадзян па месцы жыхарства ці месцы знаходжання. У гарадах і пасёлках гарадскога тыпу гэта орган унутраных спраў або сельскія ці пасялковыя выканкамы ў сельскіх населеных пунктах ці пасёлках гарадскога тыпу, дзе няма органаў унутраных спраў. Пры гэтым меншы тарыф прымяняецца з моманту падачы заявы.

КОЛЬКІ НАПАЛІЎ — СТОЛКІ ЗАПЛАЦІЎ

Пры наяўнасці газавага ацпальнага прыбора і прыбора ўліку расходу газу пільгі за яго трэба кожны месяц у залежнасці ад гадзových аб'ёмаў спажывання, якія падлічваецца нарастаючым вынікам штогод з 1 студзеня.

Адпаведна да 3000 м³ уключна аплачваецца па субсідзіруемых цэнах для насельніцтва. У ацпальны перыяд з 1 студзеня да 31 мая кошт за 1 м³ складае 13,66 капейкі. З 1 чэрвеня да 31 снежня — 14,06 капейкі, а летам — 48,40 капейкі.

Пры спажыванні звыш 3000 м³ да 5500 м³ — адносна субсідзіруемых цэн прымяняецца павышаны каэфіцыент 1,3. Адпаведна, у ацпальны перыяд кошт 1 м³ павысіцца да 17,76 ка-

пейкі, з 1 чэрвеня да 31 снежня — да 18,28 капейкі, а ўлетку — да 50,82 капейкі.

Усё, што будзе ўжыта звыш 5500 м³, аплачваецца па цане, якая забяспечвае поўнае пакрыццё эканамічна абгрунтаваных затрат. У ацпальны і летні перыяд гэта 50,82 капейкі за м³.

Грамадзяне, якія карыстаюцца звадкаваным газам у балонах (да 21 кг) і маюць права на аплату па субсідзіруемых цэнах, могуць аплациць пяць балонаў па 19,5 рубля. Калі ім спатрэбіцца больш, то кожны балон абдызецца ўжо ў 46,5 рубля.

СВЯТЛО ПАТРАЧАНАЕ І СТРАЧАНАЕ

Садовыя таварыствы (СТ) і дачныя кааператывы (ДК) разлічваюцца за электраэнергію па тых жа тарыфах, што ўстаноўлены для насельніцтва. Сёння 1 кВт·г каштуе 20,92 капейкі. СТ і ДК з'яўляюцца юрыдычнымі асобамі, маюць адасобленае маёмасць і самастойны баланс. Амаль усе яны атрымліваюць электрычнасць ад паветраных ліній электраперадачы магутнасцю 10 кВ, якія знаходзяцца на баланс энергазабеспячваючых арганізацый. Да ліній далучаецца адпайка даўжынёй ад некалькіх дзясяткаў да соцень метраў. У сваю чаргу да яе далучаецца камплектная паніжаючая трансфарматарная падстанцыя (КТП) напружаннем 10 на 0,4 кВ (такіх падстанцый каля 2,5 тысячы па краіне). Пераважна і адпайка, і падстанцыя знаходзяцца на баланс садовых таварыстваў, а разліковы лічбыльнік устаноўлены на КТП, паведамліў **Віктар ЖЫТ-КЕВІЧ, начальнік упраўлення электраэнергіі «Белэнерга»**:

— Такі лічбыльнік падлічвае сумарную электраэнергію, якую ўжылі

ўсе садовыя домікі, і страты энергіі ва ўсіх паветраных лініях па 0,4 кВ, па якіх транспартуецца энергія. СТ павінна дадаткова аплациць страты электраэнергіі ў адпайцы і сілавым трансфарматары КТП, бо яны знаходзяцца на баланс гэтых арганізацый. А страты электраэнергіі ў іх разліковым электралічбыльнікам не ўлічваюцца.

Разлік такіх страт штомесяц робіцца энергазабеспячваючай арганізацыяй па кожным садовым таварыстве, паколькі ў тарыфах на электраэнергію закладзены толькі нарматыўныя страты, тэхналагічны расход на транспарціроўку энергіі ў сетках, якія знаходзяцца на баланс энергазабеспячваючых арганізацый.

— Садаводы часта пытаюцца, ці можна выкарыстоўваць электрычнасць у садовых доміках на ацяпленне і гарачае водазабеспячэнне і аплачваць электрычнасць па нізкіх тарыфах. Аднак яны прадуладжаны толькі для жыллёвага фонду, а домікі да яго не адносяцца, — растлумачыў спецыяліст.

Каб вырашыць праблему крадзяжоў электраэнергіі, як варыянт, прапануецца вынесці лічбыльнік з садовых домікаў за межы зямельнага ўчастка. Каб не аплачваць тэхналагічны расход электраэнергіі, трэба перадаць электрасеткі і КТП на баланс энергазабеспячваючым арганізацыям. Тады разліковы ўлік будзе супадаць з майой балансавай прыналежнасці электрасеткі, параіў Віктар Жыткевіч.

Ірына СІДАРОК.

АБМЕЖАВАННІ НА ЛОЎЛУ РЫБЫ

З 1 красавіка ў Мінскай, Магілёўскай і Гродзенскай абласцях устаноўляецца забарона на лоўлю ўсіх відаў рыбы, якая працягнецца ў гэтых рэгіёнах да 30 мая.

Раней, з 20 сакавіка, аналагічная забарона была ўстаноўлена ў рыбаўных угоддзях Брэсцкай і Гомельскай абласцей, там яна будзе доўжыцца да 18 мая. У Віцебскай вобласці забарона кажаецца з 10 красавіка да 8 чэрвеня. Такія ахоўныя меры неабходны для стварэння спрыяльных умоў у перыяд нерасту рыбы. У гэтыя ж тэрміны забараняецца здабываць рака вузаклапа.

Як нагадалі ў Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету, падчас нераставой забароны аматарскае рыбаўлоўства цалкам не забаронена, але істотна абмежавана: рыбацьчы можна толькі адной вудай з адным кручком або адным спінінгам, аснашчаным штучнай прынадай, з адным адзінарным або двойным, або трайным кручком у светлы час сутак з берага (без заходу ў ваду) альбо з лёду, са штучных збудаванняў (акрамя пералічаных у аб'ёмы 7 падпункта 109.3 Правіл вядзення рыбаўлоўнага гаспадаркі і рыбаўлоўства).

Выкарыстанне любых іншых прылад або спосабаў лоўлі ў перыяд забароны кваліфікуецца як парушэнне і вядзе да накладання штрафу. Прычынненне шкоды на суму 100 (ста) рублёў і больш базавых велічынь з'яўляецца падставай для распычнення крымінальнай справы. На працягу ўсяго перыяду забароны грамадзянам не гэта карыстацца маламернымі судамі — не толькі для рыбаўлоўства, але і для іншых мэт. Тэрміны агульнай веснавой забароны перасякаюцца з нераставой забаронай, устаноўленай асобна на некаторыя віды рыб: шчуплака, судак, сом. Такую рыбу, злоўленую ў перыяд забароны на здабыванне пэўнага віду, неабходна адпусціць назад у вадаём.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ТРАНСПАРТНЫ ПАДАТАК: ХТО, КОЛЬКІ І КАЛІ ПАВІНЕН ЗАПЛАЦІЦЬ

Каго гэта не датычыцца?

Плацельшчыкамі транспартнага падатку прызнаюцца фізічныя асобы, на якіх зарэгістраваны ў Дзяржаўнай аўтамабільнай інспекцыі Міністэрства ўнутраных спраў транспартныя сродкі.

Але ёсць пэўныя выпадкі, калі ў асобных транспартных сродках транспартны падатак не збіраецца. Напрыклад, на машыны, якія былі украдзены ва ўладальніка. У гэтым выпадку падатак вам не «выпішудзь», але гадоўнае, каб факт угоні або крадзяжу быў афіцыйна зафіксаваны.

Не будучы выплачавец транспартны падатак уладальнік транспартных сродкаў катэгорыі М1, М1Г (легкавыя электрамабілі і легкавыя электрамабілі павышанай праходнасці), што прыводзіцца ў рух выключна электраухавіком. Такая льгота дадзена да 31 снежня 2025 года.

Таксама падаткам не абкладаюцца транспартныя сродкі, спецыяльна абсталяваныя для выкарыстання інвалідамі.

Калі аўто прайшло дзяржэагляд, атрымала допуск да ўдзелу ў дарожным руху, за яго выплачана дзяржпошліна, тады транспартны падатак будзе налічвацца толькі пасля завяршэння тэрміну дзеяння такога допуску.

Не прызнаюцца прадметам падаткаабкладання транспартныя сродкі, якія маюць год выпуску 1991-ы і раней. Яшчэ адна катэгорыя — машыны, знятыя з уліку да 1 ліпеня 2021 года. На іх нават за некалькі месяцаў валоўдання ў бягучым годзе не будзе налічвацца транспартны падатак. Пра гэта мы пагорым больш падрабязна.

Ад старых машын зараз актыўна пазбавляюцца

Каля траціны транспартных сродкаў у нашай краіне выпушчана да 1 студзеня 1992 года або падлягае ўтылізацыі. Частку з іх уладальнікі ўжо здзімаюць з уліку па спрошчанай сістэме. Вадзім Гаркун адзначае, што за суткі практычна адна тысяча аўтамашын здзімаецца з рэгістрацыйнага ўліку ў сувязі з утылізацыяй:

Прагназуючы сітуацыю, якая складваецца з улікам змянення падатковага заканадаўства, мы распрацавалі прапановы па спрашчэнні парадку зняцця транспартнага сродку з уліку ў сувязі з яго ўтылізацыяй. Што наконнт навін, гэта ўвядзенне нормы, па якой транспартны сродак можна з 1 сакавіка бягучага года зняць з дзяржаўнага ўліку ў Дзяржаўнай інспекцыі па заяўленым прычыне.

Каб зняць з уліку транспартны сродак, аўтаўладальніку неабходна звярнуцца ў ДАІ з адпаведнай заявай. Дзяржаўная інспекцыя правядзе праверку і пры адсутнасці інфармацыі аб удзеле аўто ў руху на працягу апошніх трох гадоў здыме аўтамабіль па заяве ўладальніка без неабходнасці прад'яўлення якіх-небудзь дакументаў.

Па словах Вадзіма Гаркуна, многія не здымалі з уліку свае аўтамабілі, паколькі не было фактару неабходнасці. — Не было нормы, якая абавязвала б кіроўцу здымаць транспартны сродак з рэгістрацыйнага ўліку ў сувязі з тым, што ён выбыў з удзелу ў дарожным руху. Акрамя таго, ашчэ не ўсе грамадзяне зразумелі, што валоўдана транспартным сродкам — гэта адказнасць. У прыватнасці, у выпадку ДТЗ уласнік транспартнага сродку можа несці ў судзе адказнасць за шкоду, якую аўто

нанесла трэцім асобам, — растлумачыў ён. — З улікам дынамічнага развіцця заканадаўства менталітэт насельніцтва стаў мяняцца. Асабліва ў сувязі з увядзеннем адказнасці ўласніка машыны за парушэнне ПДР. Людзі сталі разумець, што штраф за парушэнне хуткаснага рэжыму будзе прыходзіць уладальніку машыны.

Вадзім Гаркун нагадаў, што, згодна з новым заканадаўствам, пералік артыкулаў, за якія прыцягваецца да адказнасці ўладальнік аўтамашын, пашыраны. Так, з 1 сакавіка з'явілася тэхнічная магчымасць фіксаваць парушэнне за няпройздзены тэхагляд.

— Пры сертыфікацыі і апрабачцы адпаведнага абсталявання ў найбліжэйшай перспектыве камеры будучы фіксаваць у аўтаматычным рэжыме праезд на чырвоны сігнал святлафора, рух па паласе грамадскага транспарту, парушэнне правіл маневравання, размяшчэння на праезнай частцы, — звярнуў увагу прадстаўнік ДАІ.

Ільготы па падатку ў выглядзе зніжэння стаўкі

Падатковы кодэкс прадугледжвае некалькі выпадкаў, калі стаўка транспартнага падатку паніжаецца. «Калі транспартны сродак зарэгістраваны за інвалідамі 1-й або 2-й групы, ветэранам Вялікай Айчыннай вайны, асобай, што дасягнула агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту, або асобай, якая мае права на пенсію са зніжэннем такога ўзросту, стаўка падатку памяншаецца на 50 %.

Але такое зніжэнне прадугледжана пры адной важнай умове: у дадзенай фізічнай асобы павінна быць сапраўднае вадзіцельскае пасведчанне адпаведнай катэгорыі. «Напрыклад, калі за пенсіянерам зарэгістраваны легкавы і грузавы аўтамабілі, а ў яго пасведчанне кіроўцы катэгорыі В, то па легкавым транспарце стаўка будзе зніжана на 50 %, а па грузавым паніжана не будзе», — адзначаў Андрэй Кавалеўскі.

Для інвалідаў 3-й групы прадугледжана паніжэнне стаўкі на 25 %, але таксама пры наяўнасці сапраўднага пасведчання кіроўцы адпаведнай катэгорыі.

Поўнае або частковае вызваленне ад выплаты транспартнага падатку на аўто, якое не выкарыстоўваецца ў прадпрыемствах дзейнасці, маюць права атрымаць таксама фізічныя асобы, якія знаходзяцца ў цяжкай жыццёвай сітуацыі. Такое вызваленне даецца фізічным асобам мясцовымі Саветамі дэпутатаў або па іх даручэнні выканаўчымі і распарадчымі органамі.

Стаўкі транспартнага падатку

Памер стаўкі транспартнага падатку залежыць ад дазволенай максімальнай масы (напрыклад, легкавы або грузавы аўтамабіль), ёмістасці транспартнага сродку (напрыклад, аўтобус) альбо вызначаецца за адну адзінку транспартнага сродку (напрыклад, прычэп-дача («караван»), матацыкл, седлавы цягач).

Пры адсутнасці звестак аб дазволенай максімальнай масе транспартнага сродку стаўкі транспартнага падатку ўстанаўліваюцца ў памеры мінімальнай стаўкі такога падатку для адпаведнага тыпу транспартнага сродку.

Напрыклад, за легкавы аўтамабіль, які мае дазволенаю максімальную масу не большую за 1,5 тоны, за год трэба будзе заплаціць 61 рубель, а за аўто вагой больш за 3 тоны — максімальная стаўка 223 рублі. Стаўкі на грузавыя аўтамабілі пачынаюцца са 162 рублёў

у год (машына максімальнай масай не больш за 2,5 тоны) і даходзіць да 508 рублёў за машыну вагой больш за 12 тон. За аўтобус з колькасцю пасадачных месцаў да 20 уключаю трэба будзе аддаць 244 рубль ў год, а за транспартны сродак, дзе колькасць пасадачных месцаў звыш 40, — 447 рублёў. І яшчэ. За матацыкл у наступным годзе заплацім 41 рубель, а за седлавы цягач — 406 рублёў у год.

Камусьці трэба плаціць цяпер, але большасці — потым

Андрэй Кавалеўскі нагадаў: транспартны падатак будзе выплачавцца пасля завяршэння каляндарнага года, у тэрмін да 15 лістапада года, наступнага за справазданнем. Гэта значыць, транспартны падатак за 2021 год падлягае выплаце да 15 лістапада 2022 года на падставе паведамлення, якое будзе накіроўваць падатковыя органы да 1 верасня 2022 года.

«Але ў 2021 годзе ўвядзена асаблівае — авансавы плацеж па транспартным падатку. Яго будучы ўносіць тыя плацельшчыкі, у якіх на 1 студзеня 2021 года адсутнічаў допуск на допуск транспартнага сродку да ўдзелу ў дарожным руху, па якім раней была выплачана дзяржпошліна. Яны будучы абавязаны да 15 снежня на падставе паведамлення падатковага органа заплаціць авансавы плацеж па транспартным падатку», — паведаміў прадстаўнік МПЗ.

Стаўкі авансавога плацяжу фіксаваныя, складаюць адну базавую велічыню за аўтамашыну (цяпер 1 БВ — 29 рублёў), за матацыкл і прычэп — 20 рублёў. У наступным годзе такія плацельшчыкі правядуць даплату транспартнага падатку да агульнаўстаноўленай ставак.

Паводле яго слоў, транспартны падатак будзе выплачавцца па такой жа схеме, як і падатак на нерухомасць, па паведамляльным прычыне.

Андрэй Кавалеўскі ўдакладніў, што падатковыя органы будучы прымяняць тры віды апаважчэнняў аб выплаце транспартнага падатку: сабістае, паштовым адпраўленнем і дапамогай электроннай сувязі. Па яго словах, апошні выгляд апаважчэнняў будзе ажыццяўляцца праз асабісты электронны кабінет падаткаплацельшчыка. Разам з тым ён растлумачыў, што наяўнасць такога кабінета — не абавязковая норма.

Падатак на перасячэнне мяжы

Што датычыцца падатку на перасячэнне Дзяржаўнай граніцы, яго памер будучы вызначаць мясцовыя ўлады. Абласным Саветам дэпутатаў дазволілі спаганяць збор за перасячэнне мяжы на аўтамабілі. Гэта рашэнне, калі яго будзе прынята, закране тыя транспартныя сродкі, маса якіх не перавышае пяці тон. Сума збору не павінна перавысіць тры базавыя велічыні — гэта значыць 87 рублёў.

Пра базу даных аўтамабіляў

Адказваючы на пытанне аб тым, ці валоўдаюць падатковыя органы інфармацыі аб зарэгістраваных аўтамабілях на канкрэтных уладальніках, прадстаўнік МПЗ растлумачыў, што звесткі аб тэхаглядзе, наяўнасці аўтамабіляў і гэтак далей будучы падаваць у рамках сваіх кампетэнцый МУС і «Белтэхагляд».

Паводле яго слоў, ужо вядзецца работа па стварэнні такой базы даных, куды будзе сабрана інфармацыя з трох ведамстваў: падатковага, МУС і «Белтэхагляда».

Сяргей КУРКАЧ.

БЯСПЕЧНЫ ПАТРУЛЬ

На Гомельшчыне стартвала акцыя «Бяспечны патруль». Незвычайны гульнявы квэст, які навучыць дзяцей бяспечным паводзінам на дарогах, правялі супрацоўнікі аддзялення па агітацыі і прапагандзе ДАІ УУС Гомельскага аблвыканкама і абласнога Палаца творчасці дзяцей і моладзі.

Да ўдзелу ў пазнавальным мерапрыемстве запрасілі навучэнцаў розных устаноў адукацыі ва ўзросце ад 6 да 10 гадоў. Дзяцей чакала інтэрактыўная праграма з гульнявым полем памерам тры на шэсць квадратных метраў. Яна распрацавана Дзяржаўнай інспекцыяй і вучыць бяспечным паводзінам на дарозе.

— Дзецім было пранавана выбраць бяспечную дарогу ад дома да школы. Каб гэта зрабіць, удзельнікі павінны былі выканаць розныя заданні, кожнае з якіх адрознівалася крэатыўным падыходам да тэмы бяспекі. Так, наведваючы станцыю «Банк», навучэнцы сумесна з педагогам вывучалі сховішча ведаў пра правілы паводзін на дарозе. На станцыі «Школа» дзеці збіралі мазаіку, у якой «хаваўся» знак дарожнага руху. На станцыі «Дом» удзельнікі адгадалі музычныя загадкі па правілах дарожнага руху, а станцыя «Універсітэт» дазволіла школьнікам нават вучыць дарослых: дзеці стваралі для бацькоў новыя знакі дарожнага руху, — растлумачыла арганізатар мерапрыемства, начальнік аддзялення па агітацыі і прапагандзе ДАІ УУС Гомельскага аблвыканкама Кацярына РАДЗІВОНАВА.

Між тым бяспечны шлях ад дома да школы прайшла кожная з дзесяці камандаў.

На ясных выніках канікулаў на Гомельшчыне адкрыта каля 380 аздараўчальных лагераў з дзённым знаходжаннем. Плануецца, што прышкольныя лагеры будзе наведваць каля васьмі з паловай тысяч дзяцей.

Наталля КАПРЫЛЕНКА,
фота аддзялення па агітацыі і прапагандзе ДАІ УУС
Гомельскага аблвыканкама.

На слыху

Сітуацыя з вадоў у Бешанковічах пад кантролем

Вельмі рэзананснай стала інфармацыя пра камунальную аварыю ў Бешанковічах: на вуліцы Маладзёжнай у ноч з 29 па 30 сакавіка вада, якую набралі ў кватэрах з кранаў, не была прыдатная для ужывання.

Як паведамілі ў райвыканкаме, сітуацыя пад кантролем. Паводле звестак на раніцу 31 сакавіка, згодна з вынікамі проб вады ў мікрарэіне вуліцы Маладзёжнай у райцэнтры, патагеннай мікрафлоры, якая выклікае сальманелёз альбо дызентэрыю, не выяўлена. Праводзіцца пашыранае даследаванне вады на вызначэнне наяўнасці вірусаў і іншай мікрафлоры.

А пакуль спецыялісты санітарнай службы рэкамендуюць не выкарыстоўваць водаправодную ваду для піцця. Да дамоў арганізаваны падвоз пітной вады.

«Па факце здарэння праводзіцца эпідэміялагічнае даследаванне. Шэсць дзяцей знаходзіцца ў стацыянары, іх стан здавальняючы», — адзначылі ў райвыканкаме. Прычыны надзвычайнага здарэння ўдакладняюцца.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Ну і ну!

«Мініраванне» дзеля знаёмства

Днём у дызель-цягніку «Ліда — Гродна» 17-гадовай першакурсніцы ВНУ ў сацсетку прыйшоў паведамленне ад незнаёмага: «Бяспека гэтага саставу залежыць толькі ад цябе... Выбух адбудзецца праз 19 хвілін».

Дзяўчына спалохалася і звярнулася да нарады суправяджэння. Як паведаміла МУС, цягнік экстранна спынілі і выклікалі на месца сапёрна-піратэхнічную групу. Састаў абследавалі — выбухованебяспечных прадметаў не знайшлі. Затрымаў рух склапа крыху больш за дзесяць хвілін.

Супрацоўнікі Гродзенскага АУС на транспарце аперацыйна ўстанавілі аўтара паведамлення: 17-гадовы жыхар Скідзеля знаходзіцца са студэнткай. Следчыя распачалі крымінальную справу за заведма лжывае паведамленне аб небяспецы. Сяргей РАСОЛЬКА.

У ЧАКАННІ ВЯЛІКАДНЯ

Сёлета каталікі адсвяткуюць Вялікдзень амаль на месяц раней, чым праваслаўныя. Дзіўна, але некаторых гэта моцна непакоіць. Што да мяне, дык такая разбежка ў святах нават на карысць. Справа ў тым, што ў нас на дваіх з мужам — пяцёра хрэснікаў. Двое з іх праваслаўныя, астатнія — каталікі. І мы, як сумленныя хросныя бацькі, кожны Вялікдзень спяшаемся іх наведаць. Вядома, дзеці не столькі чакаюць нашага візиту, колькі падарункаў.

Дагадзіць сучасным дзецям — справа складаная, ды, прызнацца, нятанная. Акурат на днях патэлефанавала маці Марыначкі. Але нават яна не змагла мне адказаць на пытанне, што купіць яе дачцэ. Цацкамі, маўляў, дзяўчынка ўжо не цікавіцца (а ёй, між іншым, нядаўна споўнілася толькі сем гадоў!), адзенне падбіраць трэба, бо фігура ў дзіцяці нестандартная. Падарункамі для старэйшых хрэснікаў я ўвогуле моцна аздачана. Больш за тое, наведаць усіх за адзін дзень (яшчэ пашанцавала, што жывуць у адным горадзе!) — той яшчэ квэст. Добра было б і вярнуцца дамоў не зацемна — у нашага сына таксама ёсць хросныя бацькі, якія, хутчэй за ўсё, захоўваюць да яго прыехаць. Вось і кажу: выдатна, што велікодныя святы сёлета не прыйшліся на адзін час.

Раней такой праблемы не было. У нашай сям'і хрысцілі дзіцяцей, у асноўным цёткі ды дзядзькі. Спецыяльна ніхто ні да каго не ездзіў — пакуль быў жывы дзед, усе сваякі, дзе б яны ні знаходзіліся, на каталікі Вялікдзень збіраліся ў адной маленькай хатцы ў такой жа невялічкай вёсцы Шпількі, што раскінулася амаль на мяжы Лідскага і Шчучынскага раёнаў. Збіраліся рана (не дай бог было спазніцца!), з'ядалі свянцовае (так у каталікоў называюць асвечанае) яйка, елі прыгатаваныя напярэдадні стравы (было надзвычай смачна, бо перад гэтым пасціліся), спявалі песні, качалі яйкі, спаборнічалі ў біцці галоўнага сімвала свята. І ніхто не тлуміў галаву наконт падарункаў: што падарылі хросныя бацькі, таму дзеці і былі рады.

Праваслаўны Вялікдзень мы адзначалі дома: каталік у нас толькі бацька, а мама, брат і я ахрышчаныя ў праваслаўі. Напярэдадні фарбавалі яйкі, якія разам з кавалачкам хлеба і невялічкім слоікам з соллю клалі ў кошычак і везлі на асвячэнне ў царкву. Часта мы з мамай заставаліся на ўсяночную (так у нас называюць ноч, калі, згодна з Бібліяй, адбыла ваецца Уваскрэсенне Хрыста). Раніцай быў святочны сняданак, увесь дзень быў напоўнены нейкімі нябачнымі ўрачыстасцю і спакоем. Я не помню, каб на праваслаўнае свята мы ездзілі да матуліных бацькоў, не з'яўляліся ў гэты дзень і яны: бабуля-настаўніца, якая ўсё жыццё бясспрэчна падпарадкоўвалася савецкім законам, нават пасля зняцця забароны верыць у Бога хрысціянскіх свят не прызнавала. Дзякуй маме, якая, нягледзячы на сваё «бязбожнае» дзяцінства, у свой час прывяла нас з братам да храма і зрабіла ўсё магчымае, каб духоўнасць для нас была не проста прыгожым словам.

Гэта толькі апошнім часам на Вялікдзень у нас мітусня: рыхтуемся да свята, абавязкова ідзем у храм, імкнёмся наведаць бацькоў, едзем да ўсіх пяцёрых хрэснікаў, чакаем гасцей у сябе. Летась каранавірусная інфекцыя ўнесла свае карэктывы. Затое, нікуды не спяшаючыся, правялі свята ў вузкім коле самых родных. Сёлета, відаць, будзе па-іншаму: пандэмія — пандэміяй, а дзеці чакаюць падарункаў...

Вераніка КАНЮТА.

Тыя, хто побач

Людміла і Вячаслаў СЯРГЕЕВЫ: шматдзетныя бацькі аднаго спартсмена

Максім СЯРГЕЕЎ.

Імкліваць, хуткасьць, палёт, надзейнасць, сяброўства, каханне — гэта ўсё аб шорт-трэку — бадай ці не самым сямейным відзе спорту ў Беларусі. У Віцебску працуе трэнерская сям'я Ліліі і Аляксандра Антоненкаў, іх дзеці таксама ў гэтым спорце. У Магілёве шорт-трэк развіваюць Генадзь і Таццяна Болгавы, чый старэйшы сын займаецца канькабежным спортам, а малодшы сын і дачка — шорт-трэкам. Людміла і Вячаслаў

Сяргеевы стварылі не проста спартыўную сям'ю, а сапраўдную дынастыю. Бацькі падрыхтавалі сына Максіма да дзвюх алімпіяд і мноства міжнародных спаборніцтваў. Зараз муж і жонка разам трэніруюць маладых спартсменаў у Жодзіне. Як жыве спартыўная дынастыя, Людміла і Вячаслаў Сяргеевы расказалі «Сямейнай газеце».

(Заканчэнне на 3-й стар. «СГ».)

Абмяркуем?

Ключ з правам перадачы

Як у новай лічбавай рэальнасці бабулям і дзядулям знаходзіць агульную мову з унукамі і заставацца для іх апорай і падтрымкай?

Мяняецца свет — мяняюцца і нашы адносіны з людзьмі, у тым ліку самымі блізкімі. Ці ствараюць інфармацыйныя тэхналогіі праблемы ў зносінах бабуль і дзядуляў з унукамі? Чаму пажылым людзям важна ісці ў нагу з часам? Хто больш паспяхова навучае пажылых валоданню камп'ютарам і гаджэтамі: іх равеснікі або моладзь?

Пра гэта — наша размова з псіхалагам Таццянай ІЛЮКОВІЧ.

— Ёсць пункт гледжання: бабулі і дзядулі традыцыйна разумеюць унукаў лепш, чым бацькі. Згодны з гэтым?

— Дзеці найбольш прывязаны да тых, хто пра іх клапаціцца і забяспечвае выжыванне. Павышаная трывожнасць або абьякаваць, недахоп увагі прыводзяць да канфліктаў, маніпуляцый, шкодзяць зносінам дарослых і дзцей. Распаўсюджаны пункт гледжання аб большым разуменні і прыхільнасці ўнукаў да бабуль-дзядуляў тлумачыцца тым, што ў нашай культуры бацькі часта занадта занятыя, каб аддаць дастатко-

ва часу сынам і дочкам. Камунікацыі бабуль-дзядуляў і унукаў шмат у чым залежаць ад тых традыцый ва ўзаемаадносінах, якія закладваліся ў сям'і. Гэта вечная праблема. Калі паміж рознымі пакаленнямі існуе павага, разуменне, удзел, добразычліваць, нярэдка менавіта бабулі і дзядулі паведамаюць простыя правы ўзаемадзеяння са светам. Сам па сабе факт нараджэння ўнукаў не азначае, што вы сталі бабуляй або дзядулем. Трэба прыкладзіць пэўныя намаганні і «вырасціць» сябе для гэтай новай сацыяльнай ролі.

(Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)

Справы духоўныя

Палатно як люстэрка душы

Навошта манастыру студыя выяўленчага мастацтва?

У вёсцы Гнесічы Навагрудскага раёна адраджаецца адзін з самых старажытных духоўных цэнтраў Беларусі — Свята-Елісееўскі Лаўрышаўскі мужчынскі манастыр. Ён быў заснаваны ў 1225 годзе, дзейнічаў да ваеннага 1915 года і быў адноўлены ў 2007-м. Манастыр хутка вяртае сваю вядомасць: акрамя аказання духоўнай дапамогі ўсім, хто мае патрэбу, тут вядзецца вялікая асветніцкая і сацыяльная работа — дзейнічаюць нядзельная школа, брацтва, паломніцкая служба, прытулак, аграсядзіба, гасцявы дом; асабліва дапамога аказваецца сем'ям, якія ўсынавілі дзяцей... Вось ужо пяты год пры манастыры існуе студыя выяўленчага мастацтва «Сугучча». Гэта не зусім звычайнае месца, дзе малююць. Ды і малююць тут не зусім звычайна.

Ён стварыў у Гродне музычна-тэатральную школу, куды запрашаў майстроў для навучання дзяцей рамёствам і адначасова грамаце. Цікава, што ў тыя часы матэматыцы аддавалася ў два разы менш часу, чым маляванню. Найперш трэба развіваць асобу і толькі потым пачынаць канкрэтнае навучанне, лічыў Антоній Тызенгаўз. Без унутранага развіцця можна разабрацца ў вышэйшай матэма-

— Яшчэ адной падставай для адкрыцця студыі паслужыла назіранне за дзецьмі, — распавёў ён. — Падчас малевання на занятках у нядзельнай школе дзеці да хрышчэння выкарыстоўвалі цёмныя тоны фарбаў, а пасля таінства хрышчэння — светлыя.

Тут малююць усе: і дзеці, і даросля, і насельнікі манастыра, і паломнікі, і нават сам ігумен.

Паслушнік Аляксей жыве ў Лаўрышаўскім манастыры з 2014 года, служыць на клірасе і ў алтары. У вольны час з задавальненнем бярэцца за пэндзлі.

— У дзяцінстве я маляваў. Гэта было некалькі дзесяцігоддзяў таму, — раскажаў ён. — Ізноў вярнуўся да любімага занятку тут. Незвычайна, што менавіта пад аховай манастыра ёсць магчымасць засяродзіцца за мальбертам. Мне падабаецца, што дзеці поўная свабода: ніякай тэмы! Малой што хочаш, слухай духоўныя песнапенні ці класічную музыку.

Нярэдка ў манастыр прыязджаюць маладыя людзі, якія з цяжкасцю ўпісваюцца ў сацыюм. Яны маюць магчымасць жыць на тэрыторыі манастыра, наведваць Літур-

гію, удзельнічаць у царкоўных таінствах і сваёй работай дапамагаць адраджэнню манастыра. Студыя выяўленчага мастацтва — яшчэ адна магчымасць для іх знайсці сябе.

— У наш час людзі раз'яднаны, некаторыя адчуваюць сябе некамафортна ў грамадстве. Маляванне дапамагае разнаволіцца, — лічыць Аляксей. — Гэта своеасаблівае арт-тэрапія.

Звычайна ён малюе прыроду. Асабліва яму падабаецца маляваць неба, але аднойчы на яго палатне з'явіўся касмічны карабель у форме храма.

«Таму што Царква — гэта, вобразна кажучы, карабель, дзе сам Хрыстос — рулявы, — растлумачыў Аляксей. — Яшчэ гэта мара аб перамозе веры».

Гісторыя іераманаха Яўціхія ў частцы, якая датычыцца ролі выяўленчага мастацтва, падобная. Да

служэння ў Свята-Елісееўскім Лаўрышаўскім манастыры яму таксама не ўдавалася рэалізаваць сваё даўнейшае жаданне маляваць. Тут шматгадовае імкненне ажыццявілася праз мноства работ.

— Маляванне ў сценах манастыра дае своеасабліваю духоўную ахову і магчымасць выказаць свой унутраны свет, — лічыць іераманах. — Аднойчы на Светлым тыдні, калі душа радуецца, узносіцца, захачэлася стварыць кампазіцыю, у якой ёсць вобраз манаха. Памятаю натхненне і светлыя пачуцці, якія ахапілі мяне падчас гэтай работы...

Студыя «Сугучча» дае ўнутраны штуршок чалавеку, які шукае адказы на адвечныя пытанні, паказвае кірунак і дапамагае не збіцца са шляху, лічаць яе удзельнікі.

Паліна ДЗІСКО.

І тое адразу відаць па работах удзельнікаў. Есць меркаванне, што ў іх адлюстروваецца духоўная энергія гэтага месца. Яшчэ адна асаблівасць «Сугучча» — тут малююць усе: і дзеці, і даросля, і насельнікі манастыра, і паломнікі, і нават сам ігумен.

Любы манастыр — гэта своеасаблівае лякарня, куды прыязджаюць людзі, якія маюць патрэбу ў духоўнай дапамозе. Па словах ігумена Яўсевія (Цюхлова), працэс малявання дапамагае чалавеку выліць свой боль, які назапашваўся доўгія гады, вызваліцца ад лішняга грузу, пазбавіцца ад перашкод на шляху да светлага жыцця. Гэта адна з прычын стварэння студыі на манастырскім падворку.

— Другая — наяўнасць нядзельнай школы пры манастыры, — распавядае айцец Яўсевій.

Маляванне пад аховай манастыра дазваляе выказаць на паперы ўсё — ад дзіцячых мар да сур'ёзных духоўных перажыванняў.

Пры навучэнні дзяцей маляванню студыя дае магчымасць развіваць іх творчы пачатак. Такага ж прычыпу прытрымліваўся ў XVIII стагоддзі палітычны і грамадскі дзеяч Вялікага Княства Літоўскага, ураджэнцэ гэтых мясцін Антоній Тызенгаўз.

тыцы і ў выніку стаць пасрэдным спецыялістам, бо веды будуць абмежаваныя толькі тым, чаму цябе навучылі, аргументаваў ён.

Маляванне дапамагае раскрываць і іншыя таленты чалавека, перакананы ігумен Яўсевій.

Ключ з правам перадачы

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

— На ваш погляд, інфармацыйныя тэхналогіі, камп'ютарная культура паглыбілі неразумнае паміж бабамі-дзядулямі і ўнукамі?

— Большасць сучаснікаў 40—60 гадоў (а ўнукамі ўпершыню можна абзавесціся ў гэтым ўзросце) працуюць, уцягнуты ў грамадскае жыццё, свабодна абыходзяцца з гаджэтамі. Так што ў маладых бабўль і дзядуляў рэдка ўзнікаюць канфлікты з унукамі з-за тэхналагічнага адставання. Тым, каму за 60, складаней асвоіць інфармацыйныя тэхналогіі. З гадамі мозг забяспечваецца кіслародам не так актыўна, як раней. Калі карыстацца толькі багажом мінулых ведаў, новыя нейронавыя сувязі не ўтвараюцца. У выніку пагаршаюцца працэсы ўспрымання, мыслення, знікае цікавасць да жыцця, парушаецца сацыялізацыя, зніжаецца здольнасць да навучання. Пажылыя людзі становяцца больш асцярожнымі, эгацэнтрычнымі, кансерватыўнымі, ім складаней адаптавацца да зменлівага свету. Новыя тэхналогіі часам выклікаюць у іх адчуванне ўпласнай бездапаможнасці, зніжаюць самацэнку і, як вынік, вядуць да агрэсіі, адмаўлення прагрэсу. Безумоўна, усё гэта адлюстروваецца на якасці камунікацыі з унукамі. Бабўль і дзядулі часта раздражняюцца не разумеючы, чаму дзеці, падлеткі, маладзёў столькі часу праводзяць у смартфон. Такія паводзіны не ўкладваюцца ў іх карціну свету, якая прыняццо-

ва адрозніваецца ад іх вопыту. Ім складана часам зразумець, што гаджэты — яшчэ адзін інструмент пазнання свету, а інтэрнэт нярэдка кампенсуе ўнукам той дэфіцыт жывых зносін, які яны адчуваюць у рэальным жыцці.

— Гэта значыць, зацікаўленныя ў захаванні добрых зносін з унукамі бабўль і дзядулі павінны прыкладаць намаганні і асвойваць інфармацыйныя тэхналогіі?

— Безумоўна. І не толькі па гэтай прычыне. Для прафілактыкі дэменцыі, захавання псіхічнага здароўя мозгу абавязкова трэба даваць кагнітыўную нагрузку: вывучаць замежную мову, займацца творчасцю, асвойваць новыя прафесіі. Каб пажылыя захачэліся авалодаць новымі інфармацыйна-камунікацыйнымі тэхналогіямі, важна паказаць іх перавагі: як, не выходзячы з дому, заказаць дастаўку прадуктаў ці лекаў, апаціць камунальныя паслугі і г. д. Вельмі важная матывацыя для асваення гаджэтаў — навучыцца гаварыць з унукамі на адной мове, быць у курсе таго, якую інфармацыю яны спажываюць. Віртуальная рэальнасць нясе шэраг небяспек. Дзеці і падлеткі, напрыклад, любяць відэабліг. Але сярод іх ёсць вельмі шкодныя (напрыклад, блігі «забівы»), якія здольны траўміраваць неакрэпленную псіхіку. «Адукаваным» бабўлям і дзядулям працей адсочваць, чым «падсілкоўваюцца» іх унукі. Яны могуць разам абмеркаваць убачанае, растлумачыць, што «такое добра і што такое дрэнна», чаму варта верыць, а чаму — не.

Патрэбна цікавіцца гульнямі, якімі захапляюцца ўнукі, сацсеткамі, іншымі магчымасцямі віртуальнай прасторы.

— Хто больш паспяхова навучае пажылых новаму — аднагодкі або ўнукі?

— На гэты конт ёсць розныя меркаванні. Шэраг спецыялістаў лічаць больш эфектыўным спосаб, калі роўны навучае роўнага. У еўрапейскіх універсітэтах трэцяга ўзросту выкладаюць пераважна равеснікі пажылых «вучняў». Аргументы на карысць такога падыходу: прадстаўнікі аднаго пакалення лепш разумеюць адзін аднаго, паколькі ў іх агульны вопыт, каштоўнасці. Прасунутыя равеснікі-настаўнікі самі па сабе як стымул верыць: узрост — не перашкода для авалодання новымі ведамі і навыкамі, пры жаданні ўсё атрымаецца.

Але, з іншага боку, у некаторых слухачоў побач з педагогам равеснікам уключаецца «ўнутраны крытык», які тармозіць навучанне. Часта самі пажылыя прызнаюцца, што аддаюць перавагу маладым: яны лепш тлумачаць, зараджаюць энергіяй, энтузіязмам, лягчэй ставяцца да памылкаў. Супраціўлення менш, а навучанне ідзе веселей і хутчэй.

— Якія асаблівасці адрозніваюць пакаленне сучасных унукаў? Што важна разумець пра іх, каб правільна, прадукцыйна будаваць адносіны?

— Ёсць цікавая тэорыя пакаленняў, якую сфармулявалі ў пачатку 1990-х амерыканцы Уільям Штраус і Ніл Хау. Згодна з ёй,

сучасныя ўнукі адносяцца да пакаленняў Y (інтэрнэт-пакаленне, міленіялы), Z (2000—2009) і Альфа (2010—2024).

Спыхваючы на пакаленні Альфа, на якое з-за ўзросту яшчэ можна ўплываць і дапамагаць гарманічна фармавацца. Альфа — гэта супер-дзецкі: яны нараджаюцца з гаджэтамі ў руках, жывуць у лічбавым свеце. Дакладнай інфармацыі пра іх вельмі мала, але заўважана, што яны працягваюць павышаную цікавасць да самаадукацыі, бяруць веды адусюль. Група беларускіх псіхолагаў на працягу трох гадоў назірала за дзецьмі малодшага школьнага ўзросту (6—10 гадоў), вывучала ўплыў лічбавых тэхналогій на іх паводзіны і ўяўленне пра сябе.

Некаторыя адкрыцці аказаліся не вельмі прыемнымі. Напрыклад, мы выявілі ў дзяцей правалы ў фарміраванні сацыяльных адносін («я + сям'я» і «я + сябры»). Падобна на тое, што ім хочацца паўней адчуваць сябе сынамі і дочкамі, атрымліваць і дарыць іншым больш клопату, увагі, удзелу. У адказах сучасных дзяцей адчуваецца прыхаваная тэга па глыбокіх адносінах з бацькамі. І хоць у нашай культуры сям'я — вялікая каштоўнасць, у дзяцей чамусьці не фарміруюцца яснага ўяўлення: як быць сынамі ці дочкай, сястрой ці братам, унукам ці ўнучкай. Ясна, што сёння адносіны «чалавек — машына», «чалавек — тэхніка» развіваюцца больш імкліва, чым «чалавек — чалавек».

— І якую ўыводзіць з гэтага павінны зрабіць даросля? Чаму трэба ўдзяліць асаблівую ўва-

гу, каб пакаленне Альфа стала не толькі разумным, але яшчэ і добрым, і шчаслівым?

— Сям'я важнейшая за гаджэты, а сапраўдны, рэальны сябар — лепш, чым віртуальны. Трэба больш актыўна прапанаваць сямейныя, агульнасямейныя каштоўнасці. Перш за ўсё гэта місія бацькоў. Але і бабўль і дзядулі — выдатныя памочнікі і настаўнікі. Шчырая ўвага да сваякоў і сяброў, цікавасць, клопат пра іх, умненне канструктыўна вырашаць канфлікты і не разрываць адносіны, радавацца і гаравачаць як у адзіноце, так і разам — гэта вельмі важныя ўрокі, якія могуць і павінны даць Альфа-пакаленню даросляы. Абавязкова трэба арганізоўваць з імі гульні, у якіх патрабуюцца рэальныя веды, умненні, навыкі; спаборніцтвы з прызамі, узнагародамі, у выніку якіх можна навучыць дзіця гатаваць, майстраваць, прыбіраць. Падчас гульні, сумеснай дзейнасці бабўль і дзядулі збліжаюцца з унукамі, лепш разумеюць адзін аднаго. Таксама сучасных дзяцей і падлеткаў трэба часцей вывозіць на прыроду. Нават малых важна браць з сабой на пікнікі, у госці, каб дзеці насычаліся эмацыянальнымі ўражананнямі, атрымлівалі разнастайныя сэнсарны і сацыяльны вопыт. Спевы птушак, подых ветру, водар кветак, смак ягад, сарваных у лесе, усмеснае чаёванне ў садзе са смежам і жартамі — усё гэта неабходна для паўнавартаснага развіцця нашчадкаў.

Гутарыла
Вольга ПАКЛОНСКАЯ.
ЗВЯЗДА

Людміла і Вячаслаў СЯРГЕЕВЫ: шматдзетныя бацькі аднаго спартсмена

(Заканчанне.

Пачатак на 1-й стар. «СГ».)

— Усе сем'і ў нашым спорце пачыналіся ў юнацтве, калі мы яшчэ самі трэніраваліся і выступалі як спартсмены. Мы знаёміліся, разам раслі, і некаторыя стваралі сем'і, разам заканчвалі спартыўныя кар'еры, пачыналі трэнерскія. Многі з нас займаліся канькабежным спортам. А калі стала больш пляцовак для шорт-трэку і ўзнікла патрэба ў развіцці гэтага віду спорту, мы актыўна ўзяліся, — раскрывае сакрэт «сямейнасці» шорт-трэку Людміла Сяргеева.

— Існуе меркаванне: калі пара займаецца адной справай, гэта можа нашкодзіць адноснаму. Што вы аб гэтым думаете?

Людміла: — Я лічу, што гэта міф. Для мяне работа разам з мужам — найлепшае, што можа быць. І яна ніяк не ўплывае на адносіны. Адзіны мінус — мы знаходзімся на працы 24 гадзіны ў суткі. Як бы ты ні хацеў разгрукіцца, адпачыць псіхалагічна, дома ўсё роўна думаеш пра работу, абмяркоўваеш. І яна «пераносіцца» дадому. Зразумела, у такіх абставінах да гэтай дзейнасці далучаюцца і дзеці. Наш Максім даўжэ інтэрв'ю перад Алімпійскімі гульнямі ў Сочы, і ў яго спыталі, як ён трапіў у шорт-трэк. «А ў мяне не было іншага выбару», — адказаў ён. І гэта зразумела: мама, тата пастаянна на рабоце і сын разам з імі на катку.

— Атрымліваецца, плюсоў у сумеснай рабоце значна больш, чым мінусаў?

Людміла: — Канешне, больш. Самае галоўнае — побач ёсць чалавек, якому я магу на 100 працэнтаў давяраць і з якім магу раздзяліць усе рабочыя радасці і цяжкасці. Я хацела стварыць адзіную каманду трэнераў і спартсменаў, разам дасягаць агульных мэт. Але з'явіліся рознагалосці з калегамі, і мая ідэя не ажыццявілася. З мужам такога не ўзнікне, бо ён будзе падтрымліваць усе мае погляды і ідэі. Мне здаецца, было б цяжка, калі б мой муж быў заняты ў іншай сферы. Не кожны мужчына зразумее, калі жонка пастаянна на рабоце, на зборах, спаборніцтвах і не заўсёды можа згатаваць вячэру, прыбраць дома. А так мы разам жывём у адным рытме. Муж разумее спецыфіку спартыўнай працы, плюсы і мінусы. Вядома, у нас здараюцца канфлікты, спрэчкі, і кожнага можа быць адознае бачанне. Але я больш спакойная і памяркоўная, а Вячаслаў — больш эмацыянальны, таму мы адзін аднаго далаўняем.

Вячаслаў: — На мой погляд, калі людзі працуюць у розных сферах, кожны заняты сваімі клопатамі, сканцэнтраваны на іх. Ад гэтага часам можа ўзнікнуць нейкае саперніцтва, непаразуменні. А калі людзі звязаны агульным інтэрэ-

сам, адной справай, ніякага саперніцтва не можа быць. Так, у нас адзін від дзейнасці, але ў кожнага ёсць свае абавязкі, яны падзелены вельмі дакладна. У гэтым годзе будзе 34 гады, як мы разам, з іх больш за 20 мы трэнеры. Мне здаецца, гэта паказчык паспяховасці нашага сямейнага тандэму.

— А як да вашага сямейнага тандэму ставяцца калегі?

Людміла: — Вельмі многім гэта не падабаецца. Спачатку я не звяртала ўвагі, а потым стала раздражняцца. Напрыклад, мяне запрасілі дапамагчы ў падрыхтоўцы нацыянальнай каманды да алімпійскага адбору. Я хацела стварыць, перш за ўсё, моцную каманду спартсменаў і каманду трэнераў, аб'яднаць трэнерскі штаб. І планавала, што членам трэнерскай каманды стане Вячаслаў. Ён працаваў з юніёрскай камандай Расіі, спартсмены якой займалі высокія месцы на чэмпіянаце свету і зараз уваходзяць у асноўны састаў расійскай нацыянальнай каманды. Гэта не старонні чалавек, а вопытны спецыяліст. І гэта той, каму я магу давяраць і хто будзе мяне падтрымліваць. Але нам не далі папрацаваць разам. Прычына — «ён ваш муж, і вы будзеце яго прасоўваць». Але прычым тут прозвішча — гэты спецыяліст патрэбны для ажыццяўлення агульных задач!

ваў ліцэнзію? І з таго часу пачалося: «Вы сям'я, вы адзін аднаго цягнеце».

— Максім Сяргееў — першы беларускі спартсмен, які выступіў на алімпійскіх спаборніцтвах у шорт-трэку. Грандыёзная падзея не толькі для трэнераў, але і для бацькоў...

Людміла: — Для ўсяго беларускага шорт-трэку. Пасля таго, як Максім заваяваў ліцэнзію ў Сочы, да нас сталі прыслухоўвацца, нас сталі падтрымліваць. На жаль, не атрымалася заваяваць медалі. Але для гэтага патрэбны асаблівыя ўмовы і влізлыя грашовыя сродкі. А мы заўжэды працавалі ў Беларусі, на родным канькабежным стадыёне, і былі як на далоні.

— Чым Максім займаецца пасля завяршэння кар'еры?

Людміла: — Ён малайчына, застаўся ў спорце, хоць і ў новым кірунку. Максім зараз працуе фітнес-інструктарам, прымяняе гэтыя веды ў розных відах спорту. Ён даўно гэтым цікавіўся, чытаў літаратуру, развіваўся. Разам з Беларускім саюзам канькабежцаў мы яго папрасілі вярнуцца на лёд. І зараз ён два разы на тыдзень займаецца з дзецьмі. Мак-

Людміла СЯРГЕЕВА.

свайго сына. Можна, часам мяне гэта спыняла, і ўсім спартсменам было лягчэй.

Калі спартсмен жорстка трэніруецца, ён знаходзіцца ў цяжкай псіхалагічнай стане. Усе спартсмены на піку формы становяцца раздражняльнымі, нервовымі. І Максім гэты негатыву скідаў на нас. Мы ўспрымалі ўсё вельмі блізка да сэрца. Як не перажываць, калі ад роднага сына ідзе негатыву? Але мы пагаварылі, і ён сказаў, каб мы не турбаваліся, бо так ён спрабуе разрадзіцца. Іншыя спартсмены такой магчымасці не маюць.

«Калі мне кажуць, што я свайго сына «прасоўвала», што ставілася да яго не так, як да іншых спартсменаў, я пытаюся: «Як бы адпачылі сябе гэтыя людзі, кожны дзень даючы свайму дзіцяці каласальныя нагрукі?»

І Максіму было нялёгка. Да яго патрабаванні заўсёды былі вышэйшыя, чым да іншых.

— Можна, гэта і прывяло яго да такіх вынікаў?

Вячаслаў: — У Максіма найлепшы вынік у кар'еры — 12-е месца на чэмпіянаце Еўропы. Пасля другой алімпіяды была парушана праграма падрыхтоўкі, нас пазбавілі ўмоў, у якіх мы працавалі. І Максім перастаў бачыць сэнс у далейшых трэніроўках. Мы разумелі, што ён яшчэ многага можа дасягнуць, але перашкодзілі менавіта арганізацыйныя моманты.

Людміла: — Максім скончыў кар'еру ў 27 гадоў, найлепшы ўзрост для шорт-трэкіста. Мы вельмі перажывалі, бо бачылі, што ён яшчэ можа выступаць. Але ў новых умовах ён не мог ісці далей. Важна, каб

спартсмен сыходзіў рэалізаваць, дасягнуўшы жаданага. Гэта, мабыць, датычыцца любой дзейнасці. Адчуванне, што ты чэмпіён — не дарэў, «вісць» у галаве. Максім нас супакоіў, упэўніў, што сваёй спартыўнай кар'ерай ён задаволены. У тых умовах, у якіх ён працаваў, мы дасягнулі максімуму. У шорт-трэку павінна быць каманда аднолькава моцных спартсменаў, якія разам трэніруюцца. А ў нас пасля Алімпійскіх гульняў — 2018 года засталіся толькі Максім Сяргееў і Яўген Рыжоў, яны разам і скончылі кар'еру.

— Улічваючы вашы багаты вопыт, вас можна назваць шматдзетнымі бацькамі.

Вячаслаў: — Можна і так сказаць. Калі мы працавалі ў Віцебску, у нас былі спартсмены розных узростаў. І бацькі казалі, што мы іх дзеей бачым часцей. Тры тыдні дзеці на зборах з намі, тыдзень — з бацькамі дома.

Людміла: — Мяне радуе, што з многімі нашымі вучнямі мы і цяпер падтрымліваем добрыя адносіны. Адзінае, што хвалюе, — не так шмат людзей пасля завяршэння кар'еры застаюцца ў шорт-трэку. Нават Максім сказаў: «Я хацу адпачыць галавой і ўбачыць штосьці новае». І я яго разумею.

— Якія сямейныя традыцыі ёсць у сям'і Сяргеевых?

Вячаслаў: — У нас не хапае на іх часу. Мы нават у адпачынку не бываем. Сезон скончыўся, парабілі ўсе справы, і ўжо новы сезон пачынаецца.

Людміла: — Спраўды, наша бяда ў тым, што мы не маем вольнага часу, які можам прысвяціць сабе. У нас у абодвух пажылыя бацькі, наведваем іх. Максім часам нас кудысьці возіць, каб мы адпачылі. І вось такія моманты мы вельмі даражым, яны самыя важныя і самыя каштоўныя. У нас была «традыцыя» — хацець завесці сабаку. Але наш лад жыцця гэтага не дазваляў, бо мы пастаянна ў раз'езджах. А зараз Жэня Рыжоў, наш вучань і сябар Максіма, пераехаў у іншы горад і пачаў нам рыжага шпіца. І ў самы складаны час сабачка нас ратаваў, дапамагаву псіхалагічна разгрукіцца.

— У чым сакрэт вашага сямейнага і працоўнага шчасця?

Людміла: — Галоўны сакрэт — гэта давер. Муж — адзіны чалавек, якому я поўнасцю давяраю і магу расказаць усе свае думкі і праблемы, нічога не ўтойваючы. І я ведаю, што ён зразумее. І, вядома, куды без кахання? З яго ж усё пачынаецца.

Вячаслаў: — Для мяне галоўнае — знайсці падыход да чалавека і ўсюды быць разам — так і лягчэй, і веселей.

Валерыя СЦЯЦКО.

Вячаслаў СЯРГЕЕЎ з вучнямі.

Вячаслаў: — Нармальна практыка — калі кожны спецыяліст у камандзе выконвае свае абавязкі. Такое прадзвітае стаўленне да нашай сям'і пачалося яшчэ падчас падрыхтоўкі да Алімпійскіх гульняў у Сочы. Наш сын Максім шмат працаваў, добра выступаў на спаборніцтвах і заваяваў ліцэнзію на алімпіяду. Яна была неўмяняная, таму праходзіў дамашні адбор. Ён на ім стаў найлепшым, канчаткова адабраў у Сочы. А ў адказ: «Гэта ваш сын, вы яго цягнеце!» А як мы можам яго цягнуць, калі спартсмен сам трэніраваўся, выступаў, завая-

ваў гэта падабаецца, у яго шмат вопыту, які будзе карысны маладым шорт-трэкістам.

— Людміла Андрэеўна, а як вам удалася пераклаюцца з ролі мамы на ролі трэнера?

— Гэта быў самы цяжкі момант у працы з Максімам. Калі мне кажуць, што я свайго сына «прасоўвала», што ставілася да яго не так, як да іншых спартсменаў, я пытаюся: «Як бы адпачылі сябе гэтыя людзі, кожны дзень даючы свайму дзіцяці каласальныя нагрукі?» Ніхто не хоча ўяўляць, як гэта — мацярынскім сэрцам адчуваць, што ты нагрукіш

Факт

Міністр працы і сацыяльнай абароны Ірына Касцэвіч правяла сустрэчу з прадстаўніком ЮНІСЕФ у Рэспубліцы Беларусь спадарыняй Таняй Радачай. У ходзе сустрэчы абмяркоўваліся пытанні двухбаковага супрацоўніцтва.

Мінпрацы і сацабароны цесна ўзаемадзейнічае з Прадстаўніцтвам ЮНІСЕФ у Рэспубліцы Беларусь па пытаннях сямейнай палітыкі, аказання сацыяльных паслуг дзецям з інваліднасцю і маладым інвалідам, рэалізацыі правоў дзяцей-інвалідаў.

Бакі пацвердзілі дамоўленасці аб працягу ўзаемадзейнення ў рамках рэалізацыі новай

Краінавай праграмы супрацоўніцтва ўрада Рэспублікі Беларусь і Дзіцячага фонду ААН (ЮНІСЕФ) на 2021—2025 гады, выканання мерапрыемстваў падпраграмы «Сям'я і дзяцінства» Дзяржаўнай праграмы «Здароўе народа і дэмаграфічная бяспека на 2021—2025 гады», рэалізацыі мерапрыемстваў Нацыянальнага плана дзеянняў па забеспячэнні гендарнай роў-

насці ў Рэспубліцы Беларусь на 2021—2025 гады. Кірункі двухбаковага супрацоўніцтва і канкрэтныя мерапрыемствы знойдуць адлюстраванне ў плане сумеснай работы на 2021 год. Прыярэтнымі тэмамі ўзаемадзейнення вызначаны сямейная палітыка і пытанні дэінстытуцыялізацыі.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ.

Сваімі рукамі

ОХ УЖО ГЭТА Я НАСЦЯ!

Мінчанка піша партрэты раслін і стварае «бансай для бедных»

Апошнім часам захапленне пакаёвымі раслінамі для многіх становіцца модным хобі, якое нярэдка перарастае ў штосьці большае. Мінчанка Анастасія ЧАРТОВІЧ, інжынер па спецыяльнасці, не толькі разводзіць дома кветкі, але і робіць так званую какедаму, малюе сваіх зялёных гадаванцаў акаварэлю, ствараючы ў кватэры адмысловы «жывы» інтэр'ер.

Усё пачалося з таго, што ў нейкі момант работа ў офісе дзяўчыне надакучыла, і яна задумалася, што ж ёй сапраўды даспадобы. Пачала прыглядацца да «кветкавых» вакансій, бо з дзяцінства любіла ўсё жывое. Для работы фларыстам, апроч досведу па вырошчванні раслін, патрэбны былі і веды па доглядзе за зрэзанымі кветкамі, стварэнні кветачных кампазіцый і букетаў. Анастасія прайшла інтэнсіўны курс па фларыстыцы і на працягу года паспела папрацаваць у розных фларыстычных салонах. І хоць потым дзяўчына вярнулася ў офіс, гэты вопыт аказаўся для яе бяспечным. З'явілася галоўнае — жаданне ствараць нешта сваё і рухацца далей.

Кветачніца стварыла сваю старонку ў Instagram (<https://www.instagram.com/kvetki.doma>), дзе дзеляцца парадамі па доглядзе за раслінамі. Спачатку ў яе не ўсё атрымлівалася, бо кожная расліна, апроч пшачоты, неабходна яшчэ і пэўны догляд, і мікраклімат. Па артыкулах з інтэрнэту і кніг не заўсёды зразумела, якая кветка будзе расці дома, а якая — не, на што варта звяртаць асаблівую ўвагу. Так, у пошуках праўды, Насця трапіла на семінар па гаршковых раслінах, дзе і пазнаёмілася з тэхнікай па стварэнні какедамы.

— Я не стаюлю мэту стварыць дома джунглі, ды і ва ўмовах кватэры, каб іх вырашціць, трэба вельмі паклапаціцца, бо кожнай жывой істоце патрэбны сваё асяроддзе і ўвага. Вось, напрыклад, папаратнік за тыдзень можа знікнуць, калі паветра ў памяшканні сухое, але, ведаючы гэта, я ўсё адно набыла сабе адзін (смяецца). Цяпер спрабую экабіць так, каб ён жыў, — проста люблю эксперыментаваць. Мне спадабалася ідэя вырошчвання раслін у какедаме — земляным

шары. У Японіі гэты спосаб завуць «бансай для бедных», бо ў класічнага бансай больш складаная тэхналогія вырошчвання, патрэбны спецыяльныя інструменты, кашпо.

Дзяўчына кажа, што спосаб стварэння такіх земляных шарыкаў даволі просты, але патрабуе часу і фізічнай сілы, затое не трэба падбіраць гаршчок. Галоўнае — уважліва падбіраць кветкі: вільгацелюбівыя і ценястойлівыя (да такіх можна аднесці, напрыклад, большасць ароідных). Шарык складаецца са спецыфічнага грунту, лёгкага, «дыхаючага», які пакрываецца пластом імху — 1,5-2 см (для ўтрымання вільгаці), замцоўваюць ніткамі. Паводле слоў Анастасіі, расце ў такой «штучцы» ўсё выдатна.

— Субстрат для какедамы я раблю сама. У яго ўваходзяць глеба, перліт для рыхласці, можна дадаць крыху драўнянага вугалю, каб расліна лепш сябе адчувала, патрэбны яшчэ торф «Кета», які ў нас не прадаюць — замест яго выкарыстоўваю чорную гліну. Такі грунт быццам «дышае», ён забірае лішнюю вільгаць і паступова «аддае» яе расліне.

Усе кампаненты змешваюцца ў патрэбных прапарцыях, атрымліваецца своеасаблівае цеста з зямлі. Лепіцца шарык, у які змяшчаецца расліна з карэньчыкамі. Кветка ў такім «шарыку» расце павольна, паліваецца з дапамогай апускання ў ёмістасць з вадой на 15—20 хвілін. Потым какедаму трэба адцінуць, паставіць на паддон, каб вада сцэкла. Першы такі паліў ажыццяўляецца адразу пасля стварэння какедамы, а наступны — прыкладна праз тыдзень. Паступова трэба прывучаць свайго зялёнага гадаванца да рэдкіх паліваў — раз на два тыдні.

У такой «экзатыкі», запэўнівае дзяўчына, шмат плюсоў: адпадае пытанне падбору гаршка, какедама арганічна глядзіцца ў інтэр'еры, а таксама гэта знаходка для тых, хто забывае паліваць свае кветкі!

Для сваёй дамашняй калекцыі, а гэта каля 50 відаў раслін, Насця набывае кветкі па-рознаму — часам бярэ парасткі на работу, часам у сяброў, нешта купляе на «Фуфары» і ў крамах. Яна падзялілася, што апошнім часам ёсць тэндэнцыя вырошчваць «бабуліны» кветкі — сансевіерью («Шчупаковы хвост»), герань, традэсканцыю, хедэру (плюшч) і г. д., а таксама на «экзатыку». У герані матэрыялу ёсць увесь «бабулін» набор. Дарэчы, у забавоны, звязаны з некаторымі відамі, дзяўчына не верыць.

— Лічу, што расліны, як усе жывыя істоты, валодаюць сваім энергетычным по-

лем, але чалавек галоўны ў гэтых стасунках (смяецца).

Настасся цікава абмяняецца пакаёвымі ўлюбёнкамі на розных інтэрнэт-платформах, глядзец, што ёсць у іншых кветкаваду, папаўняць сваю калекцыю ці дзеляцца кветкамі, напрыклад, на Instagram-старонцы Бібліятэкі раслін.

Лепіцца шарык, у які змяшчаецца расліна з карэньчыкамі. Кветка ў такім «шарыку» расце павольна, паліваецца з дапамогай апускання ў ёмістасць з вадой на 15—20 хвілін.

Чарговым захапленнем дзяўчыны-батаніка нядаўна стала маляванне. Пару гадоў таму яна знайшла час для ўвасаблення даўняй мары: на курсах паспрабавала маляваць рознымі матэрыяламі — алоўкам, алейм, акаварэлю.

— Мінным летам у адпачынак ездзіла на Нарач, а там ласы такія багатыя, прыгажосць! Шмат розных кветак расце. Рабіла з іх букеты і для сябе, і ў падарунак. Калі ішоў дождж, заставалася ў нумары гасцініцы і малявала кветкі. Потым неяк купіла кнігу пра расліны «Urban Jungle», дзе шмат замалёвак, добра расказваецца пра кветкі ў інтэр'еры, дызайн. Звярнула ўвагу, што вельмі цікава глядзяцца расліны разам з «кветкавымі» постарамі, карцінамі. І сапраўды — там, дзе раслінам цёмна, акаварэльным «партрэтам» кветак выдатна. Пару жывых раслін — а побач карціна з «віртуальным» гадаванцам — і ў вас ужо аранжарэя! І гэта натхніла на стварэнне батанічных акаварэляў.

На пытанне, як жа змяшчаецца ўсё гэта ў аднапакаёўцы, Настасся толькі ўсміхаецца: нешта расце на падаконні, нешта — на падлозе, нешта — у глыбіні пакоя, штосьці — у падвесных кашпо, якія яна сама вяжа. «Так, магу і кашпо плесці, і букеты складаць, і кампазіцыі рабіць, але імкнуся «не распыляцца» — выбіраю тое, што больш даспадобы і менш энергызатратна».

Надзея ЗУЕВА.
Фота з асабістага архіва герані.

Нататкі шматдзетнага таткі

Неяк я чытаў кніжку па астрафізіцы (спрабую не адставаць ад сына), напісаную вядомымі амерыканскім прафесарамі спецыяльна для студэнтаў-гуманітарнаў. Пасля гэтага ў нас адбылася душэўная гутарка з сынам на прадмет магчымасці падарожжаў у часе: ён мне даказваў, што навуцы гэта не супярэчыць, а я яму як гуманітарый, які кіруецца ў першую чаргу цвярозым сэнсам, а не навуковай бязглуздыццяй, тлумачыў, што гэта немагчыма.

А ўчора я ў яго спытаў:
— Як думаеш, калі б цябе адправіць на перавываванне ў маё дзяцінства, у васьмідзясяты гады ХХ стагоддзя, а мяне адтуль ненадоўга закінуць у сённяшні час, у каго быў бы большы шок?

Сын падумаў і сказаў:
— Думаю, у цябе.
— Чаму?
— Таму што я пра той час хоць

штосьці ведаю, а ты пра будучыню нічога тады не ведаў.

І я ўявіў сабе гэту карціну: трапляю я з 80-х гадоў мінулага стагоддзя наўпрост у дваццяты гады стагоддзя цяперашняга. Першы тыдзень, зразумела, адчуваю некультурны шок: асабліва ўражваюць чужа-смартфоны, колькасць машын на дарогах (праўда, яны чамусьці не лятаюць) і багацце прадуктаў і адзення ў крамах. Праз тыдзень-другі я да ўсяго гэтага прывыкаю, асвойваюся ў новай рэчаіснасці, а праз месяц карыстаюся смартфонам не горш за сябе сённяшняга.

А цяпер уявім майго сына ў маім дзяцінстве — у свеце без мабільных тэлефонаў, інтэрнэту, сучасных аўтамабіляў, прыгожага адзення і дэлікатэсаў. У свеце, дзе па тэлевізары ідуць толькі тры каналы, і тыя чорна-белыя, а ў кожным школьным класе вісіць партрэт Ульянава-Леніна. І нават знайдзіць нармальную кнігу вельмі праблематычна. Таму з усіх забав у дзіцяці застаецца толькі адна (затое якая!): двор.

І ў гэтым самым двары кіпіць бурліць жыццё: ёсць тут свае аўтарытэты, тайныя правілы-ўяўленні, свая іерархія каштоўнасцяў.

Савецкі двор нават у большай ступені, чым сям'я, быў месцам выхавання чалавека, і не самага горшага выхавання, трэба сказаць. У двары цябе вучылі думаць, перш чым гаварыць (праўда, не ўсіх навучылі, на жаль), і адказваць за свае словы.

Мы не сядзелі суткамі напалёт у інтэрнэце, затое самі прыдумалі сабе забавы і гульні, спазнаючы свет рэальны, а не віртуальны. У нашым дзяцінстве было значна больш таго, што сёння прынята называць крэатывам: у мяне да гэтага часу стаіць перад вачыма мужык, які нёс дадому нейкія дошкі, але так і не данёс. Таму што мы папрасілі «дзядзечку» падбіць мяч. А мяч, трэба сказаць, быў не просты, а з начынкай з цэгля.

Таму, мне здаецца (не, я абсалютна ўпэўнены!), што значна больш быў бы шакаваны сучасны падлетак, калі б ён трапіў у рэальнашага дзяцінства. Затое, прабыўшы там нейкі час, не факт, што ён захацеў бы вярнуцца назад: дваровае жыццё, ведаецца, зацягвае.

Гэта можа пацвердзіць мой французскі пляменнік (з самага Парыжа), які гасцяваў у мяне ў той далёкі час: ён і цяпер усламі-

нае мінскі мікрараён Зялёны Луг як самае яркае ўражанне дзяцінства: як мы ўзрывалі ў лесе ўзрыў-пакеты, гулялі ў «Сляпога ката» на лясвічнай клетцы, па вечарах грукалі бульбачкай, падвешанай за нітку на даху, па вокнах шматпавярховікаў і адлівалі на вогнішчы свінцовыя чужыкі для надання моцы кулаку.

І вы думаеце, што пасля такога дзіўнага досведу сучасны падлетак захацеў бы вярнуцца ў нашы дні і зноў завяснуць «УКантакце»? Наўрад ці.

Таму, можа, яно і да лепшага, што падарожжы ў часе немагчымыя (з пункту гледжання гуманітарнага): калі б кожны сам выбіраў сабе, у якім часе жыць, гэта як б бардак настаў на планеце! Тым больш што ў кожным часе абавязкова ёсць свае плюсы і мінусы. І галоўнае — навучыцца цаніць плюсы і па магчымасці абыходзіць бокам мінусы.

***

Сын:

— Тата, я табе дам сто рублёў, перавядзі мне на карту таксама сто.

(Па-мойму, другая частка фразы была лішняй.)

У КАГО БЫЎ БЫ БОЛЬШЫ ШОК?

Я:
— А адкуль у цябе сто рублёў?
— У сэнсе адкуль? Якая розніца?

— Ну, можа, ты праз мяне вырашыў «адмыць» непрацоўныя даходы.

Жонка:
— Не паляох дзіця, гэта прызавяў за перамогу ў рэспубліканскім турніры фізікаў. Так, Арсеній?
— Угу.

(Вось што значыць мама: заўсёды знойдзе апраўданне для дзіцяці!)

Карацей, усё больш сур'ёзна, чым я думаў. Тата — гэта ўжо фінальная стадыя працэсу. Спачатку фінансавыя патокі размяркоўваюцца праз нейкі «турнір юных фізікаў» (відаць, той самы, на які бацькі здаюць грошы).

Я, канешне, грошы перавёў: сын усё ж. Але замест ста рублёў паклаў дзевяноста пяць — каб фізікі не забывалі: гуманітарый таксама людзі і павінны неяк жыць. А ўвогуле схема выдатная: калі з фізікаў раптам не складзецца, дзеці не прападуць.

P. S. У гэтай схеме адзін істотны недахоп: без гуманітарнаў не працуе. Як, зрэшты, і ўся астатняя фізіка.

Правила проведения рекламной игры

«МНООГОГО ДЕНЕГ»

1. Настоящие Правила проведения рекламной игры «Мнооого денег» (далее – Правила) разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 № 51 (с изменениями и дополнениями), и определяют порядок проведения рекламной игры «Мнооого денег» (далее – Рекламная Игра).

2. Сведения об Организаторе.

2.1. Организатором Рекламной Игры является Общество с ограниченной ответственностью «ТДИ ПРОМОИВЕНТ», УНП 190771520, зарегистрировано 27 сентября 2007 г. решением Минского городского исполнительного комитета в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190771520 (далее – Организатор).

2.2. Юридический адрес и местонахождение Организатора: 220034, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Красновзвездная, д. 186, 7-й этаж, к. 25, пом. 701.

3. Заинтересованные лица Рекламной Игры.

Заинтересованным лицом Рекламной Игры является ЗАО «Альфа-Банк», 220013, г. Минск, ул. Сурганова, д. 43-47.

4. Наименование Рекламной Игры: «Мнооого денег».

5. Территория проведения Рекламной Игры: Республика Беларусь.

6. Период проведения Рекламной Игры: с 01.04.2021 по 30.09.2021, включая период розыгрыша, вручения призов и опубликования результатов.

7. Комиссия по проведению Рекламной Игры.

Для контроля за соблюдением Правил, утверждением результатов, подведением итогов по результатам проведения Рекламной Игры, рассмотрением спорных случаев, принятием решений по устным и письменным жалобам и замечаниям, возникшим при проведении Рекламной Игры, Организатор создает Комиссию по проведению Рекламной Игры в следующем составе:

- Сokolova Юлия Александровна – менеджер проектов департамента продаж и маркетинга розничного бизнеса ЗАО «Альфа-Банк»;
- Романовская Софья Владимировна – главный специалист отдела маркетинга ЗАО «Альфа-Банк»;
- Шорр Полина Андреевна – специалист по работе с клиентами ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ»;
- Атрасевич Екатерина Владимировна – специалист по работе с клиентами ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ»;
- Будниковая Юлия Олеговна – начальник отдела по организации и проведению рекламных акций и промомероприятий, ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ»;
- Рекламная игра проводится в целях привлечения новых клиентов ЗАО «Альфа-Банк» (далее – Банк), стимулирования использования банковских платежных карточек (далее – Карта), эмитированных Банком, осуществления безналичных платежей, реализации розничных банковских услуг Банка, использования мобильного приложения «InSync.by».

8.1. Термины, употребляющиеся в Правилах Рекламной Игры.

В Правилах используются следующие термины:
 Банк – ЗАО «Альфа-Банк»;
 Дополнительный розыгрыш – розыгрыш призов, проводимый среди клиентов Банка, которые стали Участниками дополнительного розыгрыша в течение отчетного периода, определенного Таблицей А. За период Рекламной Игры будет проведено 6 Дополнительных розыгрышей, в каждом из которых будет разыграно по 5 (пять) Призов 4 из п. 10 Настоящих Правил Таблицы 1. Каждый Участник Дополнительного розыгрыша принимает участие только в одном соответствующем Дополнительном розыгрыше.

Таблица А. Дополнительные розыгрыши:

№ п/п	Дата розыгрыша	Отчетный период, в котором клиент стал Участником соответствующего Дополнительного розыгрыша
1	21.04.2021	01.04.2021 – 14.04.2021
2	05.05.2021	15.04.2021 – 28.04.2021
3	19.05.2021	29.04.2021 – 12.05.2021
4	02.06.2021	13.05.2021 – 26.05.2021
5	16.06.2021	27.05.2021 – 09.06.2021
6	30.06.2021	10.06.2021 – 23.06.2021

Карта – банковская платежная карточка международной платежной системы Visa International, MasterCard Worldwide либо платежной системы «Белкарт», эмитированная Банком.

Клиент – физическое лицо, гражданин Республики Беларусь, либо иностранный гражданин, либо лицо без гражданства, имеющее вид на жительство в Республике Беларусь, достигший 14-летнего возраста, постоянно проживающий на территории Республики Беларусь, открывший в Банке текущий (расчетный) счет, к которому выдана Карта.

Операционный день – деятельность Банка в течение рабочего дня, связанная с обслуживанием клиентов и структурных подразделений Банка, завершением обработки информации и формированием ежедневного баланса. Под рабочими днями понимаются дни, которые в соответствии с законодательством Республики Беларусь не являются выходными днями, государственными праздниками и праздничными днями, установленными и объявленными Президентом Республики Беларусь нерабочими.

Процедура завершения операционного дня – комплекс мер и процедура завершения операционного дня, в течение которых функционирует регистрация в Рекламной Игре и обмен баллов на шансы не доступен. Клиент уведомляется о проведении процедуры завершения операционного дня посредством уведомления в приложении «InSync.by» на мобильном устройстве Клиента.

Расходная операция – безналичная операция по оплате товаров, услуг, работ, совершаемая с использованием Карты либо цифрового образа карты, отраженная по счету Клиента по 01.07.2021 включительно.

Счет – текущий (расчетный) счет, открытый Клиентом в Банке, к которому выдана Карта.

Услуга «InSync.by» – система дистанционного банковского обслуживания Банка, позволяющая его клиентам дистанционно совершать операции с услугами Банка посредством приложения «InSync.by» для мобильных устройств на базе операционных систем Google Android, Apple iOS. Для участия в Рекламной Игре мобильное устройство на базе операционной системы Google Android, Apple iOS должно поддерживать последнюю версию InSync.

Цифровой образ карты – Карта, выдана Банком и добавленная в сервисы Apple Pay, Samsung Pay либо в приложение MiFi, позволяющие производить платежи через мобильные устройства держателя Карты.

СДБО – система дистанционного банковского обслуживания.

9. Участник Рекламной Игры (далее – Участник) – физическое лицо (гражданин Республики Беларусь, а также иностранный гражданин и лицо без гражданства, имеющий вид на жительство в Республике Беларусь), достигшее 14-летнего возраста, постоянно проживающее на территории Республики Беларусь, открывшее в Банке Счет, а также выполнившее условия участия в Рекламной Игре. Участником Рекламной Игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с Организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники и лица, находящиеся с ними в отношениях свойства, а также члены Комиссии. Кроме этого, Участником Рекламной Игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с ЗАО «Альфа-Банк», супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники и лица, находящиеся с ними в отношениях свойства.

Участник с правом участия в дополнительном розыгрыше Рекламной Игры (далее – Участник дополнительного розыгрыша) – Участник Рекламной Игры, который впервые открыл Счет в Банке, подал заявку на выпуск карты к нему и зарегистрировался в Рекламной Игре в течение одного операционного дня.

Термины, указанные в единственном числе, используются по множественному числу и наоборот, если только обратное не следует из Правил и контекста (существа отношений).

10. Призовой фонд Рекламной Игры.

Призовой фонд Рекламной Игры сформирован за счет денежных средств Заинтересованного лица и Организатора в размере **211 186,77 (Двести одиннадцать тысяч сто восемьдесят шесть) белорусских рублей 77 коп.**

Призовой фонд Рекламной Игры включает следующие призы (далее – Призы):

Далее в Правилах	Наименование	Коп-шт.	Номинал за ед., бел. руб.	Всего стоимость бел. руб.	Кем сформирован призовой фонд
Приз 1	Денежный приз – 100 000 рублей	1	100 000,00	100 000,00	ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ»
	Денежные средства	1	14 920,11	14 920,11	ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ»
Приз 2	Денежный приз 10 000 рублей	4	10 000,00	40 000,00	ЗАО «Альфа-Банк»
	Денежные средства	4	1 471,84	5 887,36	ЗАО «Альфа-Банк»
Приз 3	Денежный приз 1 000 рублей	30	1 000,00	30 000,00	ЗАО «Альфа-Банк»
	Денежные средства	30	127,01	3 810,30	ЗАО «Альфа-Банк»
Приз 4	Денежный приз 500 рублей	30	500,00	15 000,00	ЗАО «Альфа-Банк»
	Денежные средства	30	52,30	1 569,00	ЗАО «Альфа-Банк»
			ИТОГО:	211 186,77	

11. Порядок и условия участия в Рекламной Игре.

11.1. Для участия в Рекламной Игре Участником необходимо:
 11.1.1. в период с 11.00 01.04.2021 по 14.00 30.06.2021 зарегистрироваться в Рекламной Игре, используя услугу «InSync.by» (далее – личный кабинет), предоставить свое согласие принять участие в Рекламной игре и с Правилами Рекламной Игры.

Регистрация для участия в Рекламной Игре доступна в период, указанный в п. 11.1.1. Правил, за исключением времени проведения Процедуры завершения операционного дня или проведения технологических работ в СДБО, о которых Участник уведомляется в личном кабинете;

11.1.2. совершать Расходные операции на сумму от 10,00 (десяти) белорусских рублей (во избежание сомнений Расходные операции на сумму до десяти рублей не округляются ни при каких условиях), которые отражены по счету Клиента по 01.07.2021 включительно.

11.2. В Рекламной Игре не учитываются следующие Расходные операции:

- проводимые в устройствах самообслуживания (банкоматы и платежно-справочные терминалы);
- осуществляемые через систему «Расчет» (ЕРИП) в дистанционных каналах Банка и иных банков;
- проводимые посредством услуг «Альфа-Клик» и «InSync.by», переводы с карты на карту (P2P-переводы), в том числе на основе сервисов Visa MoneySend, Visa Direct и аналогичных, а также операций, не являющихся операциями по оплате товаров, работ и услуг;
- проводимые в устройствах банков, установленных в РУП «Белпочта»;
- проводимые через сервис ООО «БЭЗ ПЭИ» (или/или через любые иные аналогичные сервисы) и операций по открытию (пополнению) электронных кошельков (например, Яндекс.Деньги, РБК Money, МТС Деньги, v-banking и др.);
- по выдаче наличных денежных средств;
- операции в казино и иных игровых заведениях, оплата ставок и пари, в том числе через Интернет (ПАРИ / трек / казино / ЛОТ) и операции безналичной оплаты в казино;
- операции, связанные с оплатой налоговых платежей, государственных сервисов, брокерских услуг, операции за телекоммуникационное оборудование, включая продажу телефонов в салонах связи, денежные переводы, дорожные чеки;
- по оплате товаров, услуг в случае возврата товаров/услуг с перечислением денежных средств на карту.

11.3. С 02.04.2021 по 02.07.2021 каждому Участнику после регистрации в личном кабинете Рекламной Игры за Расходные операции начисляются баллы:

п/п	Действие	Количество баллов
1	За каждые 10 (десять) белорусских рублей Расходной операции, исключая Расходные операции с использованием Цифрового образа Карты	10 баллов
2	За каждые 10 (десять) белорусских рублей Расходной операции, совершенной с использованием Цифрового образа Карты	20 баллов

За каждые 10,00 (десять) белорусских рублей Расходной операции подлежит начислению 10 баллов. Для начисления баллов применяется математическое округление, т. е. 10,50 (десять рублей 50 копеек) будет равно 11 баллам; 10,49 (десять рублей 49 копеек) – 10-ти баллам; 9,50 (девять рублей 50 копеек) – 0 баллов.

Начисление баллов осуществляется после отражения Расходной операции по счету на сумму Расходных операций Участника не позднее 02.07.2021. В случае списания со счета в иностранной валюте суммы операции в белорусских рублях определяется по курсу Национального банка Республики Беларусь на дату отражения операции по счету Клиента.

В случае совершения Расходной операции в валюте, отличной от валюты счета, перерасчет в валюту счета осуществляется по курсу валюты счета к валюте операции, установленному на дату отражения по счету операции и указанному на интернет-сайте Банка alfabank.by.

11.4. За совершение дополнительных действий, указанных в таблице № 3 настоящего пункта Правил, в период с 01.04.2021 по 30.06.2021 включительно, но не ранее дня регистрации в Рекламной Игре, каждому зарегистрированному в личном кабинете Участнику Рекламной Игры начисляются дополнительные баллы:

№	Дополнительные действия	Количество баллов
1	За открытие Участником, никогда ранее не имевшим Счетов в Банке, первого Счета в Банке и регистрацию в Рекламной Игре в течение одного операционного дня	1000 Alfa-баллов (единоразово)
2	За подключение Пакета Решений «Alfa Smart»	500 Alfa-баллов (единоразово, независимо от количества указанного действия)
3	За подключение Пакетного расширения «Smart Family» к подключенному пакету решений «Alfa Smart»	500 Alfa-баллов (единоразово, независимо от количества указанного действия)
4	За оформление любой из карт Visa Smart Classic, Visa Smart Gold, Visa Smart Platinum, Visa Smart Signature, Visa Smart Rose, Visa Smart Mint, Visa Smart Chameleon	1000 Alfa-баллов (единоразово, независимо от количества указанного действия)

Баллы № 1 из Таблицы № 3 начисляются и отражаются в личном кабинете Участника Рекламной Игры на следующий рабочий день после регистрации в Рекламной Игре, баллы №№ 2–4 из Таблицы № 3 – не ранее, чем через 2 операционных дня после выполнения действий, указанных в п. 11.4. Правил, но не позднее 01.07.2021.

11.5. В личном кабинете Участника Рекламной Игры отображаются (начисляются) 2 вида баллов:

11.5.1. Visa-Баллы – баллы, полученные за совершение Расходных операций с использованием Карты Visa;

11.5.2. Alfa-Баллы – баллы, полученные за совершение Расходных операций с использованием иных карт, за выполнение дополнительных действий, указанных в п. 11.4. Настоящих Правил.

11.6. Для участия в розыгрыше:

11.6.1. Приз 1 Участнику Рекламной Игры необходимо:
 - в период с 01.04.2021 по 30.06.2021 включительно выполнить действия, указанные в пункте 11.1.1, 11.1.2 Правил, с использованием Карты Visa;

- в период с 02.04.2021 по 18.07.2021 (включительно) самостоятельно обменять в личном кабинете накопленные Visa-баллы на шансы. При этом: - 4000 накопленных Visa-баллов соответствуют 1 (одному) шансу выиграть Приз 1.

11.6.2. Призов 2–3 Участнику Рекламной Игры необходимо:
 - в период с 01.04.2021 по 30.06.2021 включительно выполнить действия, указанные в пунктах 11.1.1, 11.1.2 Правил;

- в период с 02.04.2021 по 18.07.2021 (включительно) самостоятельно обменять в личном кабинете накопленные Alfa-баллы либо Visa-баллы на шансы. При этом:
 - 3000 накопленных Alfa-баллов соответствуют 1 (одному) шансу выиграть Приз 2;

- 2000 накопленных Alfa-баллов соответствуют 1 (одному) шансу выиграть Приз 3.

11.6.3. Приз 4 необходимо в период с 01.04.2021 по 23.06.2021 (включительно) стать Участником Дополнительного розыгрыша.

11.6.4. Visa-Баллы и Alfa-Баллы не суммируются при обмене на шанс на любой из призов для розыгрыша.

11.6.5. Обмен баллов на шансы доступен ежедневно с 02.04.2021 по 18.07.2021. В период Процедуры завершения операционного дня возможность обмена баллов на шансы недоступна.

12. Место, дата, время и порядок розыгрыша призового фонда, порядок подведения результатов участников Рекламной Игры.

12.1. Розыгрыш Призов 1–3:

12.1.1. Данные об участниках Рекламной Игры и общем количестве всех шансов, а также шансов каждого Участника Рекламной Игры формируются Организатором в списке для розыгрыша, каждый из которых включает в себя: порядковый номер Участника Рекламной Игры, его фамилию, имя и отчество (при наличии), номер мобильного телефона, дата обмена баллов на шансы, номер шанса. Организатор формирует по одному списку для розыгрыша каждого приза, где присваивает каждому шансу один порядковый номер начиная с 000001 и выше.

Списки для розыгрыша Призов 1–3 формируются по дате и времени обмена баллов на шансы. При совпадении даты и времени обмена баллов на шансы списки формируются в алфавитном порядке начиная с буквы «А», по фамилии, имени, отчеству (при наличии) Участника.

12.1.2. Розыгрыш Призов 1–3 состоится 26.07.2021 в 12.00 в офисе Организатора по адресу: г. Минск, ул. Красновзвездная, д. 186, 7-й этаж.

На каждый присвоенный порядковый номер шанса Организатор оформляет одну карточку Участника, которая содержит: порядковый номер шанса Участника, фамилию, имя и отчество (при наличии) Участника.

Призовой фонд разыгрывается в последовательности, указанной в Таблице № 1, по 10 Правил.

Все карточки Участников, участвующие в розыгрыше соответствующего Приза, засыпаются в лототрон и перемешиваются.

Один из членов комиссии достает из лототрона последовательно одну за другой необходимое количество карточек Участника – так определяются победители, т. е. обладатели Приза.

Для Приза 1 таким же способом определяется 1 (один) резервный победитель.

Карточки Участников, ставшие выигравшими в розыгрыше одного из Призов, извлекаются из лототрона и далее участия в розыгрыше не принимают.

12.2. Розыгрыш Приза 4:

12.2.1. Данные об участниках каждого дополнительного розыгрыша и общем количестве формируются Организатором в список для розыгрыша, который включает в себя: порядковый номер Участника дополнительного розыгрыша, его фамилию, имя и отчество (при наличии), номер мобильного телефона. Организатор формирует список для каждого дополнительного розыгрыша, где присваивает каждому Участнику дополнительного розыгрыша один порядковый номер начиная с 000001 и выше.

Список для каждого розыгрыша Приза 4 формируется в алфавитном порядке начиная с буквы «А» по фамилии, имени, отчеству (при наличии) Участника дополнительного розыгрыша.

12.2.2. Розыгрыш Приза 4 состоится в офисе Организатора по адресу: г. Минск, ул. Красновзвездная, д. 186, 7-й этаж:

- 21.04.2021 в 12.00,
- 05.05.2021 в 12.00,
- 19.05.2021 в 12.00,
- 02.06.2021 в 12.00,
- 16.06.2021 в 12.00,
- 30.06.2021 в 12.00.

На каждый присвоенный порядковый номер Участника дополнительного розыгрыша Организатор оформляет одну карточку Участника дополнительного розыгрыша, которая содержит: порядковый номер Участника дополнительного розыгрыша, его фамилию, имя и отчество (при наличии).

Все карточки Участника дополнительного розыгрыша, участвующие в розыгрыше Приза 4, засыпаются в лототрон и перемешиваются.

Один из членов комиссии достает из лототрона последовательно одну за другой необходимое количество карточек Участника дополнительного розыгрыша – так определяются победители, т. е. обладатели Приза.

Карточки Участника дополнительного розыгрыша, ставшие выигравшими в розыгрыше Приза 4, извлекаются из лототрона и далее участия в розыгрыше не принимают.

13. Место, порядок и сроки уведомления и выдачи призов победителям.

13.1. Организатор уведомляет Победителей о выигрыше Призов 1–3 – не позднее 30.07.2021, Приза 4 – после соответствующего розыгрыша не позднее 30.07.2021, 07.05.2021, 21.05.2021, 04.06.2021, 18.06.2021, 02.07.2021 посредством звонка на номер телефона, имеющийся в Банке и дополнительно по электронной почте (в случае ее указания при заключении договора с Банком). Организатор также оставляет за собой право дополнительно уведомлять Победителя любым удобным ему способом: по почте заказным письмом на адрес регистрации, указанный при оформлении анкеты клиента в Банке, либо посредством отправки sms-сообщения на указанный номер.

13.2. После получения уведомления о выигрыше Победители должны не позднее 31.08.2021 предоставить Организатору информацию для получения приза любым из указанных способов:

- письмом по почте по адресу: ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ», Республика Беларусь, 220034, г. Минск, ул. Красновзвездная, 186, 7-й этаж, к. 25, пом. 701;
- письмом на электронный почтовый ящик Организатора: alfaroot@tdi.by;
- лично по адресу Организатора: ООО «ТДИ ПРОМОИВЕНТ», Республика Беларусь, 220034, г. Минск, ул. Красновзвездная, 186, 7-й этаж, в рабочие дни с 10.00 до 17.00.

а) копия страницы 25, страниц 31–33 паспорта – для граждан Республики Беларусь;

б) копия страницы 3, страниц 15–17 вида на жительство – для лиц, имеющих вид на жительство на территории Республики Беларусь;

в) заявление/выписка об открытии Счета в ЗАО «Альфа-Банк», на который будет перечисляться сумма приза.

ВНИМАНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ОРГАНИЗАЦИЙ!

В соответствии с пунктом 9 Положения о порядке разработки и выполнения научно-технических программ, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 31 августа 2005 г. № 961, Государственный комитет по науке и технологиям Республики Беларусь (далее – ГКНТ) совместно с государственными заказчиками ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ КОНКУРС НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ ПРОЕКТОВ ЗАДАНИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫХ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИХ ПРОГРАММ, включенных в перечень государственных научно-технических программ на 2021–2025 годы, утвержденный постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26 марта 2021 г. № 173

Предложения следует направлять головным организациям-исполнителям программ. Материалы оформляются по установленным ГКНТ формам, которые можно получить у головных организаций-исполнителей программ или в ГКНТ (по факсу и/или по телефону). Для справок используйте ниже по каждой программе в отдельности. Проекты заданий должны быть представлены в четырех отдельно прошитых экземплярах. Направленные на конкурс материалы не возвращаются.

Материалы принимаются до 30 апреля текущего года. 1. Государственная научно-техническая программа «Цифровые технологии и роботизированные комплексы», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Национальная академия наук Беларуси, 220072, г. Минск, пр-т Независимости, 66, тел. +375 (17) 284 28 16, e-mail: nasb@presidium.bas-net.by.

2. Государственная научно-техническая программа «Научно-техническое обеспечение качества и доступности медицинских услуг», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Министерство здравоохранения, 220048, г. Минск, ул. Мясникова, 39, тел. +375 (17) 222 70 83, тел. +375 (17) 222 69 73, e-mail: mzb@belcm.by.

3. Государственная научно-техническая программа «Разработка фармацевтических субстанций, лекарственных средств и нормативно-правовое обеспечение фармацевтической отрасли», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Министерство здравоохранения, 220048, г. Минск, ул. Мясникова, 39, тел. +375 (17) 222 70 83, +375 (17) 222 69 73, e-mail: mzb@belcm.by.

4. Государственная научно-техническая программа «Перспективные химические и биологические технологии», 2021–2025 годы. Государственные заказчики – Национальная академия наук Беларуси (220072, г. Минск, пр-т Независимости, 66, тел. +375 (17) 284 28 16, e-mail: nasb@presidium.bas-net.by), Министерство образования (220010, г. Минск, ул. Советская, 9, тел. +375 (17) 327 47 36, факс +375 (17) 200 54 83, e-mail: mib@minedu.unibel.by).

5. Государственная научно-техническая программа «Зеленые технологии ресурсопользования и экобезопасности», 2021–2025 годы. Государственные заказчики – Министерство природных ресурсов и охраны окружающей среды (220048, г. Минск, ул. Коллекторная, 10, тел. +375 (17) 200 66 91, факс +375 (17) 200 55 83, minprores@mail.belpac.by), Министерство сельского хозяйства Республики Беларусь (220048, г. Минск, ул. Мясникова, 39, тел. +375 (17) 222 70 83, факс +375 (17) 222 69 73, e-mail: nasb@presidium.bas-net.by), Министерство образования (220010, г. Минск, ул. Советская, 9, тел. +375 (17) 327 47 36, факс +375 (17) 200 54 83, e-mail: mib@minedu.unibel.by).

6. Государственная научно-техническая программа «Интеллектуальное приборостроение» 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Министерство промышленности, 220033, г. Минск, Партизанский проспект, 2, корп. 4, тел. +375 (17) 330 05 93; +375 (17) 330 05 96, факс +375 (17) 330 05 92, e-mail: UNTP@minprom.gov.by.

7. Государственная научно-техническая программа «Иновационное машиностроение и машиностроительные технологии», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Министерство промышленности, 220033, г. Минск, Партизанский проспект, 2, корп. 4, тел. +375 (17) 330 05 93; +375 (17) 330 05 96, факс +375 (17) 330 05 92, e-mail: UNTP@minprom.gov.by.

8. Государственная научно-техническая программа «Индустрия микро- и нанозлектроники», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Министерство промышленности, 220033, г. Минск, Партизанский проспект, 2, корп. 4, тел. +375 (17) 330 05 93; +375 (17) 330 05 96, факс +375 (17) 330 05 92, e-mail: UNTP@minprom.gov.by.

9. Государственная научно-техническая программа «Иновационные материалы и технологии», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Национальная академия наук Беларуси, 220072, г. Минск, пр-т Независимости, 66, тел. +375 (17) 284 28 16, e-mail: nasb@presidium.bas-net.by.

10. Государственная научно-техническая программа «Национальные эталоны и высокотехнологичное исследовательское оборудование», 2021–2025 годы. Государственные заказчики – Государственный комитет по стандартизации, 220053, г. Минск, Старовиленицкий тракт, 93, тел. +375 (17) 379 62 13, факс +375 (17) 379 62 13, e-mail: belst@gosstandart.gov.by; Министерство образования (220010, г. Минск, ул. Советская, 9, тел. +375 (17) 327 47 36, факс +375 (17) 200 54 83, e-mail: mib@minedu.unibel.by); Национальная академия наук Беларуси (220072, г. Минск, пр-т Независимости, 66, тел. +375 (17) 284 28 16, e-mail: nasb@presidium.bas-net.by).

11. Государственная научно-техническая программа «Иновационные агропродовольственные и продовольственные технологии», 2021–2025 годы. Государственные заказчики – Национальная академия наук Беларуси (220072, г. Минск, пр-т Независимости, 66, тел. +375 (17) 284 28 16, e-mail: nasb@presidium.bas-net.by); Министерство сельского хозяйства и продовольствия (220030, г. Минск, ул. Кирова, 15, тел. +375 (17) 327 37 51, факс +375 (17) 327 42 96, e-mail: karc@msh.gov.by).

12. Государственная научно-техническая программа «Кибербезопасность», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Оперативно-аналитический центр при Президенте Республики Беларусь, 220030, г. Минск, ул. Кирова, 49, тел. +375 (17) 309 24 50, e-mail: obr@cac.gov.by.

13. Государственная научно-техническая программа «Современные технологии предупреждения и ликвидации чрезвычайных ситуаций», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Министерство по чрезвычайным ситуациям, 220030, г. Минск, ул. Революционная, 5, тел./факс +375 (17) 229 35 99, e-mail: mail@mchs.gov.by.

14. Государственная научно-техническая программа «Обороноспособность государства – новые технологии и решения», 2021–2025 годы. Государственный заказчик – Министерство обороны, 220034, г. Минск, ул. Коммунистическая, 1, тел./факс +375 (17) 297 15 91.

Головная организация-исполнитель – ГУ «Научно-исследовательский институт Вооруженных сил Республики Беларусь», 220103, г. Минск, ул. Славинского, 4/3, тел./факс +375 (17) 267 34 55.

Суммы Призов (за вычетом удержанной суммы подоходного налога из денежной части приза) передаются Победителю путем зачисления на Счет в ЗАО «Альфа-банк» не позднее 01.09.2021.

13.3. В случае если до 31.08.2021 г. Победитель Приза 1 не уедает связаться и уведомить о выигрыше, либо Победитель письменно отказался от Приза 1, либо не предоставил необходимых подтверждающие документы, указанные в настоящих Правилах, то право на получение Приза 1 переходит к Резервному Победителю Приза 1, сформированного при розыгрыше.

Организатор уведомляет Резервного Победителя Приза 1 о выигрыше посредством звонка на номер телефона, имеющийся в Банке и по электронной почте (в случае ее указания при заключении договора с Банком) не позднее 06.09.2021.

13.4. Для получения Приза 1 Резервный Победитель должен не позднее 23.09.2021 г. предоставить Организатору информацию для получения приза, указанную в п. 13.2 настоящих Правил, одним из способов, указанных в п. 13.2 настоящих Правил.

Сумма Приза 1 (за вычетом удержанной суммы подоходного налога из денежной части приза) будет передана Резервному Победителю путем зачисления на Счет в ЗАО «Альфа-банк» не позднее 30.09.2021.

13.5. В случае отказа Победителя или Резервного победителя от получения Приза, неполучения Приза в установленном правилами порядке и сроке либо невыполнения условий его получения, Приз признается невостребованным и остается у Организатора.

13.6. Если Победитель (Резервный победитель) не может получить Приз лично, Приз может получить его законный представитель (доверенное лицо), уведомив об этом Организатора по телефону +375 (44) 555-11-66 или по адресу электронной почты alfagromo@tdi.by. При передаче Приза доверенное лицо обязано предоставить лично доверенность от Победителя (Резервного победителя) на получение Приза, нотариально удостоверенную, а также документ, удостоверяющий личность (паспорт гражданина Республики Беларусь или вид на жительство в Республике Беларусь) для использования данных при оформлении необходимых документов в рамках Рекламной Игры (ФИО, серия и номер паспорта (вида на жительство в Республике Беларусь), дата выдачи, орган, выдавший паспорт (вид на жительство в Республике Беларусь), идентификационный номер, адрес регистрации (по месту жительства/пребывания), номер счета в Банке. Копии данных документов для оформления акта о выдаче Приза Организатор оставляет у себя.

13.7. В соответствии с главой 18 Налогового кодекса Республики Беларусь Организатор при вручении Призов 1–4 выступает налоговым агентом и обязан удержать сумму подоходного налога непосредственно из доходов получателя Приза.

13.8. Организатор не несет ответственности за возникновение необходимости уплаты дополнительного подоходного налога и иных выплат, связанных с получением Призов, за пределами Республики Беларусь.

13.9. Призы не подлежат замене. Выплата денежного эквивалента Призов не осуществляется. Ответственность Организатора по выдаче Призов ограничена исключительно вышеуказанным количеством и видами этих Призов.

13.10. Организатор Рекламной Игры не несет ответственности за любые риски, связанные с повреждением Призов и их эксплуатацией, возникшие после их передачи Победителям.

14. Информация о Рекламной Игре, публикация Правил Рекламной Игры.

14.1. Правила Рекламной Игры подлежат публикации в газете «Звезда» до начала Рекламной Игры и размещаются на интернет-сайте Банка www.alfabank.by. Также информация о правилах и условиях участия в Рекламной Игре можно получить через каналы интернет-поддержки, а также по телефону контакт-центра «Альфа-Консультант»: 198, +375 (29, 44, 25) 733-33-32 круглосуточно.

14.2. Результаты розыгрыша Рекламной Игры подлежат публикации в газете «Звезда» не позднее 28.09.2021. Имена победителей Рекламной Игры будут размещены на интернет-сайте Банка www.alfabank.by.

15. Права и обязанности Участников Рекламной Игры.

15.1. В случае если Победителем является несовершеннолетний, то при получении Приза вместе с Участником должны присутствовать его законные представители (родители, усыновители, опекуны, попечители) со своим паспортом (видом на жительство) и свидетельством о рождении либо паспортом совершеннолетнего.

15.2. Организатор не вступает в споры между Участниками относительно определения собственной выигранной Приза и/или претензий на получение Приза, организации и условий передачи Призов. Приз получает Победитель. Победитель вправе распорядиться полученным Призом по своему усмотрению.

15.3. Участие в Рекламной Игре автоматически подразумевает ознакомление Участниками с полным текстом настоящих Правил и согласие с Правилами. Несоблюдение Участниками настоящих Правил считается отказом от участия в Рекламной Игре со всеми вытекающими последствиями (включая утерю права на получение Приза и т.п.).

15.4. Принимая участие в Рекламной Игре, Участники соглашаются на передачу своих персональных данных, в т.ч. 4. номера счета, ИД, номера телефона, электронной почты, адреса регистрации, Организатору и разработчику личного кабинета (для целей обеспечения возможности участия Участников в Рекламной Игре, а также получения Призов).

15.5. Участники соглашаются принимать участие в рекламной видеосъемке, не требуя за это какого-либо вознаграждения в рамках данной Рекламной Игры. Факт участия в Рекламной Игре подразумевает, что все Участники соглашаются с тем, что в рамках данной Рекламной Игры их фамилии, имена, отчества, фотографии, видео-, аудио- и иные материалы о них могут быть использованы Заинтересованным лицом в любых рекламных и (или) информационных материалах, связанных с проведением Рекламной Игры, без уплаты какого-либо вознаграждения Участникам. Все права, в том числе исключительные права, на такие материалы будут принадлежать Заинтересованному лицу. Победители Рекламной Игры дают свое согласие на интервью в средствах массовой информации и съемку для рекламных материалов, подготовленных в связи с проведением Рекламной Игры, без выплаты им какого-либо вознаграждения. Все права на такие рекламные материалы принадлежат Заинтересованному лицу.

15.6. Организатор имеет право прекратить участие Участника в Рекламной игре, а Заинтересованное лицо упреждает личный кабинет Участника в случае выражения Участником желания прекратить участие в Рекламной игре после регистрации в ней, оформив обращение через каналы интернет-поддержки Заинтересованного лица, а также по телефону контакт-центра «Альфа-Консультант»: 198, +375 (29, 44, 25) 733-33-32 круглосуточно.

16. Общие положения. 16.1. Решения Организатора по всем вопросам, связанным с проведением Рекламной Игры, а также результаты проведения Рекламной Игры, могут быть обжалованы в установленном законодательством порядке.

16.2. Организатор не несет ответственности, если не по его вине у Участника отсутствует доступ к сети Интернет при ее использовании Участником (например, за работу компьютера, предоставляющих услуги своей Интернет), электронной почте, за работу операторов сотовой подвижной электросвязи (плохое соединение с Участником и т.д.), почтовой службой (сроки доставки и т.д.). Организатор не компенсирует Участнику расходы, связанные с оплатой транспортных расходов при посещении офиса Организатора.

16.3. Все возможные претензии участников Рекламной Игры в отношении организации Рекламной Игры должны быть адресованы Организатору Рекламной Игры по адресу: Республика Беларусь, 220034, г. Минск, ул. Красновоздушная, д. 186, 7-й этаж, к. 25, пом. 701, либо по электронной почте alfagromo@tdi.by.

Свидетельство № 3963 о государственной регистрации рекламной игры, зарегистрированной 25 марта 2021 г., выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ» извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества ООО «БЕССЕР-БЕЛ» Lot № 1: автобус-вагон PEUGEOT BOXER AT 2208, кузов (рама) № VZ3YUEBMC11738413 / Y39308000A0034078, г. в. – 2010. Местонахождение: г. Минск, ул. Монтэжников, 21. Начальная цена с НДС – 16 920,00 бел. руб. Задаток – 1 700,00 бел. руб. Шаг аукциона – 5%. Аукцион состоится 22.04.2021 в 11:00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4. Порядок оформления участия в аукционе, условия аукциона и полный текст извещения содержится на сайте Организатора аукциона ino.by. Задаток перечисляется на р/с BY95BAPB3012780290100000000 в ОАО «Белгоспромбанк», г. Минск, В/С банка BARBY2UX. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Окончание приема заявлений и задатков – 20.04.2021 в 11.00. Организатор аукциона: 220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9, 8 (017) 324-70-5, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52 *www.ino.by * e-mail: torgi@ino.by УНП 190055182

Закрытое акционерное общество «На Уманской», расположенное по адресу: г. Минск, пр. Дзержинского, 55, СООБЩАЕТ О ВЫПЛАТЕ ДИВИДЕНДОВ ПО АКЦИЯМ: Дата принятия решения общего собрания акционеров, в соответствии с которым осуществляется выплата дивидендов по акциям 31.03.2021 г. Дивиденды, начисленные на одну акцию по результатам работы за 2020 г. 7 руб. 82 коп. на 1 простую акцию 04.02.2021 г. Срок и порядок выплаты дивидендов по акциям по результатам работы за 2020 г. Не позднее 30.04.2021 г. Перечисляются одновременно всем акционерам – владельцам простых акций, пропорционально количеству принадлежащих им акций. Общее собрание акционеров УНП 101085067

Утеряны страховые полисы по добровольному страхованию от несчастных случаев на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БМ № 1322263, 1340614, бланк страхового свидетельства по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории РБ серии НА № 4252819 филиала ООО «Асоба» в г. Минске № 2 считать недействительными.

ЗОРНЫ ВЕЦЕР

З узростам людзі спяць менш, а мінулае ўспамінаюць часцей. Інга не спала, яна павярнулася да акна, якое на ноч не зашторвала, каб у гадзіны бяссонніцы глядзець на зоркі. Знаёмым пра гэта не казалі, будучы здэкавацца: яна марыць у шэсцьдзясят гадоў!

Сёння ў мігценні зорак перад ёй пралівалі гады дзяцінства, вобразы тых, хто яе любіў і каго яна любіла. Ці будзе хто-небудзь ўспамінаць яе, як яна ўспамінае блізкіх? Дзеці з'ехалі, у іх свае сем'і, клопаты. Муж памёр. Добра, што кот сапе пад бакам — усё весялей.

Інга адчувала сябе расклеенай. Нягоды жыцця забралі здароўе. Першыя «здалі» вочы, потым калені: артрыт.

Агеньчык рухаўся па небасхіле на ўсход. Затым з'явіўся другі, ён рухаўся насустрэчу першаму. Інга занепакоілася: «Можна, памылка дэшыпетчара?» Але агеньчыкі разышліся, і яна ўздыхнула з палёгкай. Вось жа характар: і тут знайшла падставу для турботы!

Інга паглыблялася ва ўспаміны. У дзяцінстве яна сярбавала з Валей і Веркай. Па роснай траве выганялі кароў у поле. Бегалі на раку Лахву і ў суседнюю вёску на танцы. Валя ганарылася двума старэйшымі братамі. Да Веркі на канікулы з горада прыязджаў стрыечнік брат Сашка, якому за высокі рост і худзіну далі мянушку Гусь. Толькі ў Інгі ні братаў, ні сячёр.

Найглыбейшым месцам на рэчцы была яма каля моста. Хлопцы

забавляліся: хапалі каго-небудзь з дэўчат і кідалі ў яму. Тывя пішчалі, білі кулачкамі нахабнікаў і карціна выплывалі. Толькі Інгу ў яму не кідалі — для яе пераадолець пяць метраў на вадзе было падзвігам. Яна вучылася плаваць каля самага краю ямы.

Потым паглынула праз яе, выцягваючы галаву над вадой, падобна перыскопу падводнай лодкі. На краі, па грудзі ў вадзе, стаяў Сашка Гусь. Яму хацелася дакрануцца да Інгі: яна яму падабалася.

— Зараз утаплю, — пажартваў ён і паклаў ёй на спіну руку.

Інга раптам пайшла на дно.

Яна не валтузілася, не спрабавала выплыць, а павольна танула, пускаючы бурбалкі і глядзячы на Сашу з-пад вады. Хлопец разгубіўся. Дзяўчына танула, а ён стаяў як статуя. Падхапіў яе ўжо на дне, калі нахапалася вады.

— Ты што... Ты што... — толькі і мог вымавіць ён.

Мабыць, дапамога патрабавалася больш яму, чым ёй. Ён быў белы-белы.

— Яна не ўмее плаваць! — каршунюм наляцела на брата Верка.

— Плыла ж міма мяне, — апраўдваўся ён.

— Там, дзе табе па плячо, ёй — з галавой — цяміць трэба!

Роў Веркі не ішоў ні ў якое параўнанне з тым, як дакараў сябе Сашка: ледзь не ўтапіў! Ён увесь дзень адчуваў сябе вінаватым і па дарозе з танцаў падышоў папрасіць прабачэння. Сцежка ішла праз калгасны сад. Стракаталі конікі, яблыні шапацелі лістотай, пахлі

травы і ярка-ярка гарэлі зоркі... Напэўна, гэта і было шчасце, за якім мы ўсё жыццё гонімся і не можам ухапіць.

Інга з сумам успамінала чароўную летнюю ноч. «Вярнуць бы хоць на імгненне той час, тывя адчуванні. Гэтага шчасця мне б надоўга хапіла», — падумала яна. І ўбачыла, як упала зорка.

«Хіба можа такое спраўдзіцца?» — горка ўсміхнулася Інга. Сашкі ўжо няма. Калісьці, вельмі даўно, ёй патэлефанавала Валя і ў размове сярод іншых вясковых навін згадала, што Саша Старавойтаў патунаў. Інга праплакала ўвесь вечар...

Цяпер ізноў сэрца заняла. Уззяла з тумбачкі валідол, паклала таблетку пад язык. «Штосьці я вельмі расстройжылася, — падумала. — Буду спаць». Але не спалася. І так захацелася з'ездзіць у родныя мясціны! Прыняла цвёрдае рашэнне: «На Радаўніцу наведаю блізкіх, каля могілак хоць пасяджу.

...Аўтобус павольна падымаўся на пагорак. Сэрца Інгі пачашчана забілася, калі ўбачыла знаёмых дакі дамоў. Як даўно яна тут не была, цэлае жыццё прайшло. Даўным-даўно няма нікога з яе радні. Да горла падступіў камяк: старэнькія хаты з забітымі вокнамі, бабулкі, якія прыкрывалі далонню вочы ад сонца, каб разгледзець, хто ідзе, сам выгляд гэтай маленькай вёсачкі...

Тут калісьці жылі людзі, якіх яна любіла. Гэта быў яе сапраўдны дом, яе карані, сіла. Вучоба, праца,

дзеці занялі ўсё жыццё. А галоўнае засталася тут.

Яна ішла па могілках і чытала надпісы на помніках сябрам, якіх перажыла. Побач мітуслілі людзі, прыбіраліся перад святам. Яна прыглядалася, але нікога не пазнавала. І раптам убачыла Верку.

— Верка!
Інга кінулася да яе. Сяброўка дзяцінства амаль не змянілася — яе пазнаў бы любі. Вера спачатку паглядзела на Інгу халадна. Потым ахнула:

— Ніколі б не пазнала!

Яны пагаварылі, абмяняліся тэлефонамі, і Інга пайшла далей. На адной пліце прачытала: «Аляксандр Старавойтаў». Дык гэта ж Саша Гусь! Зноў заняла сэрца: «Ну, вось мы і сустрэліся. Прабач, што так доўга чакаў!»

І тут звярнула ўвагу на дату нараджэння — 1912 год. Напэўна, памылка?

Побач жанчына вырывала траву.

— Вы хто? — спытала Інга, разглядаючы незнаёмую. — Я вас не пазнаю.

— Я не ваша, — адказала жанчына, не падымаючы галавы.

— Раз прыбіраеце нашы могілкі, значыць, наша, — усміхнулася Інга. — Вёска маленькая — на могілках толькі мясцовыя пахаваны.

І раптам Інга адчула чыйсьці погляд. Падняла вочы — і ўбачыла...

Сашу. Падумала: ёй здаецца. Праваля рукой па твары. Не, усё рэальна. Каля суседняга дрэва стаяў зусім не прывід, а жывы, здаровы,

высокі, як таполя, Саша. Адкуль?

Ён глядзеў на яе і ўсміхаўся. І столькі ў гэтай усмешцы было цяплат і святла, што яна ўмрела. Янавет не загаварыўшы з ім, адчула, якім ён стаў. Спакойны, надзейны, прыстойны і вельмі добры. Інга цешылася гэтымі хвілінамі, але далей стаць і глядзець адзін на аднаго было непрыстойна. Бо гэтая жанчына, якая рвала траву, напэўна, яго жонка, Інга гэта адразу зразумела. Трэба было нешта сказаць, і яна спытала:

— Гусь?

— Так, Гусь, — адказаў ён, і абодва ўсміхнуліся гэтай дзіцячай мянушкай.

Яна не заўважала яго сізізны, бо бачыла таго, каго ведала раней. Зорка выканала яе жаданне. Жанчына працявала рваць траву, не падазраючы, што побач бушуе зорны вецер. На сваё шчасце, яна не бачыла, як яе муж глядзеў на іштую.

— Мне перадалі, што ты патунаў, — усміхнулася Інга. — Дзякуй богу, жывы. А чыя гэта магіла?

— Маіго дзядзьці Сашы, — адказаў ён.

Абмяняліся яшчэ некалькімі незначнымі фразамі, і яна пайшла далей з пачуццём радасці, што зноў убачыла яго. Як бы ёй хацелася мець такога мужа! Лёс распарадзіўся інакш, аднак паслаў гэтую сустрэчу! Інга сышла, каб нікога не сапсаваць. Не трэба слоў, яна ўсё адчула, і яе душа была сагрэта. Напэўна, гэта ўсё зорны вецер, які аказаўся такім цёплым...

Валянціна БЫСТРЫМОВІЧ.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ВЕЛІКОДНАЕ

КУПІЧ-КРАФІН

Спатрэбіцца: яйкі — 3 шт., журавіны сушаныя — 100 г, мука — 350 г, міндаль — 100 г, апельсінавы сок — 30 мл, цэдра апельсіна (па жаданні), масла — 130 г, малако — 80 мл, дрожджы: сухія — 6 г ці свежыя — 20 г, цукар: (для цеста) — 2,5 ст. л. (для рошчыны) — 1 ч. л., цукровая пудра — на смак, ванільны цукар — на смак.

У невялікай глыбокай місцы робім рошчыну. Змешваем цёплае малако, дрожджы і цукар. Ставім атрыманую сумесь на 20 хвілін у цёплае месца. У асобнай ёмістасці ўзбіваем 2 жаўткі, 1 яйка цалкам і 2,5 ст. л. цукру.

Следам у папярэдне прасеяную муку дадаём рошчыну, сумесь з узбітых яек з цукрам, растопленае масла і апельсінавы сок. Усё старанна перамешваем да аднастайнасці. Добра вымешваем цеста, кладзём у міску і змяшчаем у цёплае месца на 1 гадзіну, накрывшы зверху ручніком.

Цеста, калі яно ўжо паднялося, раскачваем тонкім пластом і змазваем маслам. Далей прысыпаем яго сухафруктамі, міндалём, ванільным цукрам і пры жаданні невялікай колькасцю цэдры апельсіна. Цяпер згортваем цеста ў рулет і разразаем яго ўпоперак, але не да канца. Скручваем палойкі рулета ў своеасаблівага «слімака». Выкладваем

будучыя крафіны ў формачкі і пакідаем «адпачываць» на 20 хвілін, каб цеста яшчэ злёгка паднялося.

Нарэзчы апраўляем крафіны выпякацца ў разагрэтую да 200 °С духоўку на 15 хвілін. Пасля заканчэння гэтага часу памяншаем тэмпературу да 180 °С і выпякаем яшчэ 25 хвілін. (Аднак перыядычна правяраем гатоўнасць выпечкі, бо духоўкі ва ўсіх розныя.)

ПАКАШТУЙЦЕ!

ФУРШЭТНАЯ ЗАКУСКА З СЕЛЯДЦОМ

Спатрэбіцца: селядзец — 1 шт., вараныя буракі — 3 шт., вараная морква — 3 шт., плаўлены сыр — 1 шт., вараная яйка — 1 шт., маянэз — на смак, зяленіва — для прыгажання.

Буракі наразаем на невялікія кружочкі (можна зрабіць хвалістыя краі або формачкай для печыва выразаць фігуркі).

З плаўленага сыру, яйка і маянэзу гатуем сырную масу (усё надзіраем на дробнай тарцы). Вараную моркву надзіраем на буйной тарцы.

Цяпер фарміруем закуску. На круг з бурака выкладваем сырную масу, на яе — пласт яркай морквы і зверху — кавалачак селядца. Засталося толькі дадаць пасмачку зяленіва — і можна падаваць да стала!

ХАТНІ МАЙСТАР

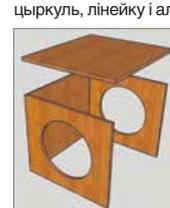
МЕСЦА ДЛЯ САБАК СВАІМІ РУКАМІ

Традыцыйная будкі для чатырохногіх добрых для вуліцы, але і ў кватэры сабаку таксама патрэбна сваё месца. Для невялікіх сабак можна зрабіць такую хованку, а бонусам — атрымаць яшчэ і цікавы часопісны столік.

Спатрэбіцца. Фанера 16 мм: на сценкі — ліст 2 500 x 460 мм; верх і ніз — ліст 2 500 x 560 мм; задняя сценка — ліст 1 528 x 460 мм; 2 палоскі 25 x 460 мм і 2 палоскі 25 x 368 мм для «фундаменту». Акрамя таго: 8 стальных

«вугалкоў» 16 мм або трохі меншых і шрубкі да іх; шрубкі 4 x 40 мм; шпаклёўка для дрэва, наждачная папера № 120, клей для дрэва або вадкія цвікі, лак ці дэкаратыўнае прамачванне.

Распілюем лісты фанеры па ўказаных вышэй памерах — самі ці ў краме. У цэнтры бакавых панэляў, выкарыстоўваючы вялікі цыркуль, лінейку і аловак, малюем

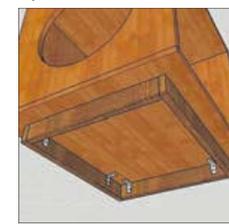
вялікія кругі-акенцы для зручнасці гадаванцаў. Па жаданні можна зрабіць толькі адно акенца.

Выразаем кругі. Для гэтага, крыху адступіўшы ад цэнтра, свідруем 10-міліметровую адтуліну, каб прасунуць пілку лобзіка. Потым рэжам лобзікам па разметцы. Атрымліваем дзве сценкі з акенцамі. Краі апрацоўваем «наждачкай».

Збіраем бакавыя і заднюю сценку разам. Для гэтага на-свідроўваем 3-міліметровым свердлам заглыбленні і з дапамогай 4-міліметровых шруб-баў сцягваем сценкі.

Стальніца мацуецца на вадкія цвікі ці добры клей. Як варыянт, можна прыбіць яе тонкім цвіком без плешкі на-скрозь да сценак.

Аснова таксама збіраецца на 4-міліметровыя шрубкі ў папярэдне насвідраваны адтуліны. Мацуецца на «вугалкі» і шрубкі да ніжняй часткі століка.

Шрубкі маскіруюцца з дапамогай шпаклёўкі па дрэве. Столік-ляжанку пакрываем лакам або васковым пакрыццём.

ДЗЯДЗЬКА НЕ БАЦЬКА, А ЦЁТКА НЕ МАТКА (Беларуская народная прымаўка).

ЭФЕКТ ПРЫСУТНАСЦІ Ў БРЭСЦКАЙ КРЭПАСЦІ

Як эканомна і цікава пазнаёміцца з разнастайнымі экспазіцыямі мемарыяльнага комплексу

За апошнія гадоў дваццаць, а можа, і больш, наведваць музей, выстаўкі, новыя аб'екты Брэсцкай крэпасці даводзілася падчас мерапрыемстваў. Нярэдка яны былі вялікія, з рознымі дэлегацыямі пад прыцэлам камер, бывала, і меншыя, падчас ускладання кветак да Вечнага агню разам з афіцыйнымі асобамі і шматлікімі калегамі. А вось так, каб спакойна і няспешна паглядзець і падумаць...

АХАПАК СВЕЖЫХ ГВАЗДЗІКОЎ

Прынамсі, на гэта падбіла дачка. Яна недзе вычытала, што кожную апошнюю пятніцу месяца ўваход у музей бясплатны. А на 26 сакавіка дзень у Брэсце выдаўся сонечны, цёплы — сапраўднае вясна, толькі пакуль без зялёнай травы. Словам, гуляць па тэрыторыі было надзвычай прыемна. І як пазней высветлілася, мы вельмі ўдала прыйшлі, бо гэта быў апошні дзень сезоннай акцыі па бясплатным наведванні. З красавіка пачынаецца новая форма акцыі. Але пра тое крыху пазней.

Дык вось, пахадзіць у цішы музейных зал, затрымацца каля тых дакументаў, экспанатаў альбо матэрыялаў, якія цябе асабліва зацікавілі, без знешняй падказкі, — асаблівае, скажу вам, задавальненне. Мяне, напрыклад, уразіла выстаўка здымкаў вядомага франтавога фотакарэспандэнта ТАСС Яўгена Халдзея — так, што яшчэ некалькі дзён успамінала. Увекавечаныя імгненні чалавечых эмоцый на вайне — гэта нічым больш не заменіш. Многія здымкі — гістарычныя кадры, даюць вядомыя з падручнікаў, кніг, газет. І побач — іншыя карткі, героі якіх невядомыя, выхалпленыя аўтарам недзе на хаду, — яны найбольш адлюстроўваюць увесь цяжар, трагедыю, парачанне вайны законам чалавечай існасці. Гэтыя здымкі хочацца праглядаць зноў і зноў. Згадана выстаўка разгорнутая ў экспазіцыі «Музей вайны — тэрыторыя міру».

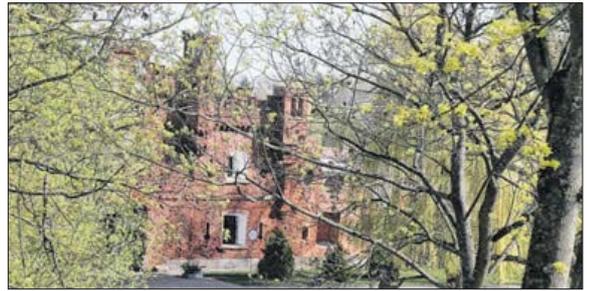
А выстаўка, прысвечаная трагедыі Трасцянца, абазначана ў Музеі абароны.

З яго, старэйшага музея мемарыяльнага комплексу «Брэсцкая крэпасць-герой», мы і пачалі сваю экскурсію. Ён адкрыты для наведвальнікаў у 1956-м, задоўга

З той пары, як я ўпершыню наведвала крэпасць (настаўніца прывезла нас на экскурсію ў пятым класе), запомніўся будзільнік, што паказваў час вайны. Пашкоджавы падчас бамбёжкі, ён назаўжды адлюстравваў чатыры гадзіны раныцы, калі пачаўся абстрэл тэрыторыі крэпасці. Гадзіннік знайшлі ў 1956 годзе на Цярэспальскім умацаванні. Гэты сімвал пачатку вайны і цяпер у ліку цэнтральных экспанатаў тэрыторыі, прысвечанай перадаваенай абстаноўцы і дню 22 чэрвеня.

Асобныя залы музея датычэцца баёў на розных участках крэпасці і яе абаронцаў, у тым ліку невядомых. Напрыклад, зала № 6 «Абарона Цытадэлі» расказвае пра стварэнне штаба абароны на чале з капітанам Зубачовым і палкавым камісарам Фаміным. Дарэчы, пазней паблізу Цярэспальскіх варотаў мы прыпыніліся каля

Экспазіцыя «Музей вайны — тэрыторыя міру» — найстарэйшая з новых, яе адкрылі ў 2014 годзе. Яна размясцілася ў Паўднёва-ўсходняй казарме Цытадэлі, спонсарам праекта выступілі расійскі «Газпрам». Лічыцца, што новы музей стаў дапаўненнем да Музея абароны, тут вобраз Брэсцкай крэпасці і звязаных з ёй персаналяў перадаецца больш выразна і наглядна. На дапамогу музейшчыкам прыйшлі новыя тэхналогіі. З аднаго боку, лічбавізацыя і візуалізацыя канкрэтных падзей праз дакументы, успаміны, а з другога — творы жывапісу, літаратуры, якія дадаюць эмоцыі і вобразнасці. Манекены вязняў лагераў для палонных і канцлагаў у адной з залаў адразу прыцягваюць увагу, а перад гэтым трапляе на вочы карціна Эдуарда Кукфо, брэсцкага мастака, які прайшоў праз сапраўднае пекла...

Холмскаія вароты.

спачуванне: маленькая, худая, згорбленая, яна валачэ на спіне велізарных памераў драўляны чамадан, трэба думаць, з усім сваім скарбам. Гэта пра той выпадак, калі ў экстрэмальнай сітуацыі ў чалавека немаведама адкуль бяруцца сілы. У звычайным жыцці такі груз не ўсялякаму мужчыну быў бы пад сілу. На іншым кадры

ПРЫЦЯГальнасць ФАРТОЎ

Адчуванні пераклікаюцца і пры наведванні экспазіцыі «Абарона Усходняга форта», якая адчыніла дзверы летам 2020 года. Тут, дарэчы, ёсць магчымасць паглядзець, акрамя экспазіцыі, і сам Усходні форт, які складаецца амаль з сотні памышканняў. Толькі дзясятая частка іх адведзена пад музейныя пакоі. Нават цэгла форта з'яўляецца гістарычнай каштоўнасцю, бо на цаглянах нанесены даты вытворчасці — з 1864 да 1869 года.

Гэты форт пры бамбёжцы закідавалі 500-кілаграмовымі бомбамі. Ад выбухаў лопаліся шыбы ў горадзе, прытым, што горад ад крэпасці знаходзіцца на адлегласці, большай за кіламетр.

Калі ты наведвальнік музея, цябе абавязкова зачэпіць гісторыя падзвігу маёра Гаўрылава, які згуртаваў у тры роты і ўзначаліў чатыры сотні абаронцаў. І сам стаяў да апошняга, пакуль яго, знясіленага і параненага, немцы не знайшлі 23 ліпеня. За першыя паўгода з дня адкрыцця, нягледзячы на пандэмію, у музей пабывала каля шасці тысяч чалавек.

А сёлетня, у студзені, адкрыты ўнікальны музей на тэрыторыі Пятага форта крэпасці. Гэта першы фартыфікацыйны аб'ект у Беларусі, які быў музеефікаваны. Тут нават сцены — экспанаты, бо маюць таўшчыню тры метры. Асабліва цікавае экспазіцыі надаюць падземныя хады. Сюды не трапляе дзённае святло, і блукаць па загадкавых лабірынтах даволі цікава. На гэтым музеі не буду асабліва спыняцца, бо не так даўно ў газеце быў падрабязны рэпартаж з адкрыцця экспазіцыі.

Такім чынам, можна падвесці пэўныя вынікі. Калі ўлічыць, што дарослы ўваходны білет каштуе 6 рублёў, студэнцкі — 3 рублі, то пры наведванні ўсіх музеяў у апошнюю пятніцу месяца мы эканомілі 45 рублёў. Але галоўнае, што атрымалі сапраўднае задавальненне, асвятлілі веды, згадалі гісторыю. Брастаўчане заўсёды вядуць сваіх гасцей найперш у крэпасць — ім жа трэба нешта параіць, падказаць. А што падкажаш, калі сам не ведаеш альбо забыўся, бо калі і быў у крэпасці, у музеі не заходзіў. Мы часам разважаем, як тыя маскі-чы, калі яны гавораць, што ў Вліцкі тэатр не ходзяць, бо ведаюць: ён нікуды не дзенецца, туды заўсёды можна пайсці. Але ж і свае слаўтасці час ад часу варта наведваць, не адкладаць тое на потым.

Як паведаміў дырэктар мемарыяльнага комплексу «Брэсцкая крэпасць-герой» Рыгор Бысюк, з 1 красавіка акцыя будзе ладзіцца інакш, у гэты дзень, апошнюю пятніцу месяца, замест бясплатнага ўваходу кошт квітка для наведвальнікаў будзе зніжаны напалову.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота Валерыя КАРАЛЯ.

Музей абароны.

мемарыяльнай дошкі, прысвечанай камісару Яфіму Фаміну. Там ляжалі свежыя гваздзікі. Пры тым што святая, ніякай асаблівай даты ў біяграфіі легендарнага абаронцы крэпасці ў гэтыя дні не было. Але ж нехта не забывае, хтосьці шануе памяць, пра што красамоўна сведчыць ахапак кветак.

КАРціНА МАСТАКА-ВЯЗНЯ

А вось увагу маёй дачкі-студэнткі прыцягнуў у гэтым музеі пакой з узорамі зброі розных эпох. Там прадстаўлены не толькі зброя і боепрыпасы, але

яго «Вязень» скажа больш, чым любы дакумент. Дарэчы, у зале маецца інтэрактыўная карта канцэнтрацыйных лагераў на тэрыторыі былога Саюза і Еўропы. Там можна знайсці агульныя звесткі пра кожны лагер часоў Другой Сусветнай. Зала пад назвай «Дарогі памяці» расказвае пра людзей, чые лёсы звязаны з гераічным мінулым Брэсцкай крэпасці, з першымі днямі вайны.

ФОТАХРОНІКА ЖАХАЎ ВАЙНЫ

Менавіта ў гэтым музеі разгорнута выстаўка «Сцяг перамогі», якой падзяліўся з брастаўчанамі музейна-выставачны цэнтр «Расфота». Як ужо згадвалася, выстаўку склалі копіі работ класіка савецкага фотамастацтва Яўгена Халдзея. Карэспандэнт «Фотыхронікі ТАСС» прайшоў дарогамі вайны шлях ад Мурманска да Берліна. Уражваюць яго здымкі гістарычных падзей: падпісанне акта аб капітуляцыі, пасяджэнне кіраўнікоў краін-саюзнікаў на Патсдамскай канферэнцыі, альбо пераможны сцяг над рэйхстагам, парад Перамогі з маршалам Жукавым на белым кані... Але мяне асабліва кранулі кадры з Севастопаля 1944-га, вызваленага прыморскага горада, дзе людзі загарэлі пасярод руін: усё разбурана і спляжана ўшчэнт, а чалавек усё ж знайшоў лэпкі чыстага пяскоў і вядуецца сонцу і цішыні. А вось бабулька, што ўцякае ад жахаў вайны ў Мурманску, выклікае шчымлівае

алень, што шалее ад абстрэлу і бамбардзіровак — яшчэ адно імгненне ваенных жахаў.

АДЧУЦЬ І ЎЯВІЦЬ

Адчуць, уявіць цяжар вайны можна і ў музеі «Летапіс Брэсцкай крэпасці». Экспазіцыя мае шырокае часовае рамакі і прысвечана гісторыі крэпасці. Размешчана яна ў паўвежы Паўднёва-ўсходняй казармы Цытадэлі з утульным дворыкам. Трохвымерныя панарамы з гістарычнымі фігурамі ў натуральную велічыню даюць асаблівы эффект прысутнасці. Інжынеры, канструктары, вайскоўцы, некаторыя з іх за рабочымі сталамі — нібы прысутнічаеш на тэхнічных нарадах пары будаўніцтва Брэст-Літоўскай крэпасці. На адной з панарам перыяду канца 1930-х гадоў, дзе крэпасць ахоўвае польскі салдат, нас зацікавіў металічны экспанат. Аказалася, гэта фрагмент французскага танка «Рэно», які быў на ўзбраенні Войска Польскага да вайны. Фрагмент знайшлі непадалёку, крэпасць, як вядома, трымала абарону і ў 1939-м.

Залы №№4-6 адлюстроўваюць эпизоды гераічнай абароны 1941-га: спроба наладзіць сувязь, захоп у палон салдата праціўніка, спроба выравацца з акружанай крэпасці. Змучаныя шматдзённай барацьбой, недахопам вады і яды, параненыя, у брудных і парваных гімнасцёрках, але няскораныя, непераможныя байцы прымушаюць гледача XXI стагоддзя паспрабаваць уявіць, што мог адчуваць чалавек у такой сітуацыі.

Экспазіцыя «Музей вайны — тэрыторыя міру».

да стварэння мемарыяла. А вось пашыраную экспазіцыю з дзевяці зал роўна 60 гадоў таму адкрываў Герой Савецкага Саюза, легендарны маёр Гаўрылаў. За гады існавання музея наведвала 25 мільёнаў чалавек са 140 краін свету. У дзесяці залах музея знаходзіцца каля чатырох тысяч экспанатаў.

і партрэты вынаходнікаў гэтых узорваў. Нас уразіла супрацьтанкавае ружо жасоў вайны. Нават на выгляд яно трохі пужае сваімі памерамі ды вагой. А байцы ж насілі яго ў руках і выкарыстоўвалі па прызначэнні. Хай бы заўсёды такія рэчы заставаліся толькі ў музей!

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС
на 1 января 2021 г.
ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«Белгрупппромбанк»

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2020 год	2019 год
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101	5,34.78,82	253 018	230 165
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	6,35,82	288	279
4	Средства в Национальном банке	1110	7,36,82	900 988	762 997
5	Средства в банках	1104	8,37,82	246 010	225 806
6	Ценные бумаги	1105	9,38,82	3 094 253	3 028 958
7	Кредиты клиентам	1106	10,39,82	7 657 992	6 084 854
8	Производные финансовые активы	1107	11,40,82	128	465
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	12,41,82	142 472	142 289
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	13,42,82	283 129	265 728
11	Доходные вложения в материальные активы	1110	14,43,82	225	224
12	Имущество, предназначенное для продажи	1111	15,44,82	7 047	8 348
13	Отложенные налоговые активы	1112	16,45,82	-	-
14	Прочие активы	1113	17,46,82	55 574	73 581
15	ИТОГО активы	11	4	12 641 104	10 823 690
16	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
17	Средства Национального банка	1201	20,47.80,82	308 300	-
18	Средства банков	1202	20,48.80,82	2 058 285	1 728 004
19	Средства клиентов	1203	20,49.80,82	7 730 678	6 369 580
20	Ценные бумаги банка	1204	21,50.80,82	866 588	901 459
21	Производные финансовые обязательства	1205	22,51,82	431	189
22	Отложенные налоговые обязательства	1206	23,52,82	110	1 964
23	Прочие обязательства	1207	24,53.80,82	56 193	48 743
24	ВСЕГО обязательства	120	19	10 820 565	9 050 069
25	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ				
26	Уставный фонд	1211	25,30,55	1 238 352	1 238 352
27	Эмиссионный доход	1212			
28	Резервный фонд	1213	56	45 579	32 329
29	Фонды пересчета статей баланса	1214	26,57	128 089	132 753
30	Накопленная прибыль	1215	27,58	410 519	370 187
31	ВСЕГО собственный капитал	121	25	1 820 539	1 773 621
32	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12		12 641 104	10 823 690

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ
за 2020 год
ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«Белгрупппромбанк»

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2020 год	2019 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011	61,80,84	753 013	709 409
2	Процентные расходы	2012	61,80,84	435 337	349 816
3	Чистые процентные доходы	201		317 676	359 593
4	Комиссионные доходы	2021	62,80,84	258 916	212 519
5	Комиссионные расходы	2022	62,80,84	95 701	71 435
6	Чистые комиссионные доходы	202	62	163 215	141 084
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	63	47	156
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	64,80,84	17 905	798
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	65,84	66 921	28 434
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	66,84	(150)	2 523
11	Чистые отчисления в резервы	207	67,84	162 037	155 186
12	Прочие доходы	208	68,80,84	40 199	28 141
13	Операционные расходы	209	69,80,84	348 629	324 109
14	Прочие расходы	210	70	29 778	25 124
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	71,84	65 369	56 310
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212	72,84	(63)	59
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	27,84	65 432	56 251
18	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях				
19	Базовая прибыль на простую акцию	22	73	0,0106	0,0091
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23	74	-	-

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА
за 2020 год
ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«Белгрупппромбанк»

№ п/п	Наименование показателей	Символ	Наименование статей собственного капитала					
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды пересчета статей баланса	всего собственный капитал
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Раздел I. За год, предшествующий отчетному								
1	Остаток на 1 января 2019 г.	3011	1 238 352	-	22 254	335 018	124 413	1 720 037
1.1	В том числе: результат от изменения учетной политики и (или) исправлений существенных ошибок	30111	-	-	-	-	-	-
2	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	10 075	35 169	8 340	53 584
2.1	В том числе: совокупный доход	30121	X	X	X	56 251	9 159	65 410
2.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	X	10 075	(10 075)	X	-
2.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	-	(11 826)	X	(11 826)
2.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	X	X	X	-
2.5	выплата дивидендов акционерам	301232	X	X	X	(11 826)	X	(11 826)
2.6	операции с выкупленными акциями собственной эмиссии	301233	-	X	X	X	X	-
2.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	X	X	-	-	X	-
2.8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	819	(819)	-
2.9	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-
3	Остаток на 1 января 2020 г.	3013	1 238 352	-	32 329	370 187	132 753	1 773 621
Раздел II. За отчетный год								
4	Остаток на 1 января 2020 г.	3011	1 238 352	-	32 329	370 187	132 753	1 773 621
5	Изменения статей собственного капитала	3012	-	-	13 250	40 332	(6 664)	46 918
5.1	В том числе: совокупный доход	30121	X	X	X	65 432	(5 332)	60 100
5.2	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	X	13 250	(13 250)	X	-
5.3	операции с учредителями (участниками)	30123	-	-	-	(13 251)	X	(13 251)
5.4	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	-	-	X	X	X	-
5.5	выплата дивидендов акционерам	301232	X	X	X	(13 251)	X	(13 251)
5.6	операции с выкупленными акциями собственной эмиссии	301233	-	X	X	X	X	-
5.7	внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	301234	X	X	-	-	X	-
5.8	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	1 401	(1 401)	-
5.9	прочие изменения	30126	-	-	-	69	69	-
6	Остаток на 1 января 2021 г.	3013	1 238 352	-	45 579	410 519	126 089	1 820 539

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2020 год
ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«Белгрупппромбанк»

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	(в тысячах белорусских рублей)	
				2020 год	2019 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211	27,84	65 432	56 251
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212		(5 332)	9 159
2.1	В том числе: переоценка основных средств и прочего имущества	3012121	14,42,57,76	597	(1 322)
2.2	переоценка нематериальных активов	3012122		-	-
2.3	переоценка ценных бумаг	3012123	26,57,76	(5 929)	10 481
2.4	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
2.5	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
3	ИТОГО совокупный доход	30121	76	60 100	65 410

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2020 год
ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«Белгрупппромбанк»

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	(в тысячах белорусских рублей)	
				2020 год	2019 год
1	2	3	4	5	6
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
1	Полученные процентные доходы	70100	79	738 796	689 807
2	Уплаченные процентные расходы	70101	79	(429 850)	(352 289)
3	Полученные комиссионные доходы	70102	79	255 860	212 732
4	Уплаченные комиссионные расходы	70103	79	(94 686)	(70 242)
5	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104	79	(153)	170
6	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105	79	18 441	380
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106	79	17 421	17 425
8	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	70107	79	(55)	11
9	Прочие полученные доходы	70108	79	91 364	138 163
10	Прочие уплаченные расходы	70109	79	(349 577)	(322 547)
11	Уплаченный налог на прибыль	70110	79	-	-
12	Денежная прибыль (убыток) до изменения в операционных активах и операционных обязательствах – итого	70101	77	247 561	313 630
13	Чистое снижение (прирост) денежных средств в Национальном банке	70200	79	(17 482)	1 379
14	Чистое снижение (прирост) денежных средств в банках	70201	79	(1 180)	97 250
15	Чистое снижение (прирост) денежных средств в ценных бумагах (кроме ценных бумаг, удерживаемых до погашения)	70202	79	493 252	119 552
16	Чистое снижение (прирост) денежных средств в форме кредитов, выданных клиентам	70203	79	(1 041 435)	(1 207 663)
17	Чистое снижение (прирост) денежных средств от производных финансовых активов	70204	79	-	-
18	Чистое снижение (прирост) денежных средств в прочих операционных активах	70205	79	(10 229)	(10 105)
19	Чистый приток (убыток) денежных средств от операционных активов – итого	702	77	(577 074)	(999 587)
20	Чистый приток (снижение) денежных средств Национального банка	70300	79	308 300	-
21	Чистый приток (снижение) денежных средств банков	70301	79	(162 609)	290 728
22	Чистый приток (снижение) денежных средств клиентов	70302	79	548 770	427 952
23	Чистый приток (снижение) денежных средств от ценных бумаг банка	70303	79	(264 656)	(23 793)
24	Чистый приток (снижение) денежных средств от производных финансовых обязательств	70304	79	-	-
25	Чистый приток (снижение) денежных средств в прочих операционных обязательствах	70305	79	2 988	(2 361)
26	Потоки денежных средств от изменения операционных обязательств – итого	703	77	432 793	692 526
27	Чистый приток (убыток) денежных средств от операционной деятельности	70	77	103 280	6 569
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
28	Приобретение основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71100	79	(42 695)	(27 779)
29	Продажа основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	71101	79	(26 487)	251
30	Приобретение долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды	71102	79	(114)	(2 196)
31	Продажа долгосрочных финансовых вложений в уставные фонды других юридических лиц	71103	79	171	50
32	Приобретение ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71104	79	-	-
33	Погашение (реализация) ценных бумаг, удерживаемых до погашения	71105	79	-	-
34	Чистый приток (убыток) денежных средств, полученных (использованных) от инвестиционной деятельности	71	77	(42 171)	(29 674)
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
35	Эмиссия акций	72100		-	-
36	Выкуп акций собственной эмиссии	72101		-	-
37	Продажа ранее выкупленных акций собственной эмиссии	72102		-	-
38	Выплата дивидендов	72103		(13 251)	(11 826)
39	Внесение акционерами денежных средств в резервный фонд, на покрытие убытков	72104		-	-
40	Чистый приток (убыток) денежных средств, полученных (использованных) от финансовой деятельности	72	77	(13 251)	(11 826)
41	Влияние изменения валютного курса на денежные средства и их эквиваленты	73	77	80 259	(27 956)
42	Чистый приток (убыток) денежных средств и их эквивалентов	74	77	128 117	(62 887)
43	Денежные средства и их эквиваленты на начало отчетного периода	740	78	X	1 088 382
44	Денежные средства и их эквиваленты на конец отчетного периода	741	78	1 216 499	X

Председатель Правления А.А.Лысюк
И.о. главного бухгалтера И.П.Гейно
Дата подписания: 5 марта 2021 г.
Ссылка на публикацию: <https://click.ru/ToUv>
Лицензия на осуществление банковской деятельности № 2 от 13 февраля 2019 года выдана Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100693551

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ
по обобщенной годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности
Акционер и руководству Открытого акционерного общества «Белгрупппромбанк»

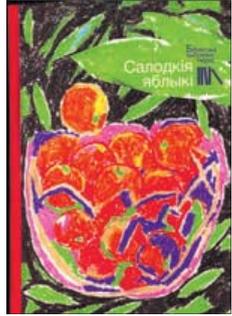
Аудиторское мнение
Обобщенная годовая индивидуальная бухгалтерская (финансовая) отчетность, состоящая из обобщенного бухгалтерского баланса по состоянию на 1 января 2021 года, обобщенного отчета о прибылях и убытках, обобщенного отчета об изменении собственного капитала и обобщенного отчета о движении денежных средств за 2020 год, подготовлена на основе проаудированной годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности Открытого акционерного общества «Белгрупппромбанк» (далее – «Банк» или «аудлируемое лицо») (место нахождения: 220036, Республика Беларусь, город Минск, проспект Жукова, 3, дата государственной регистрации: 3 сентября 1991 года, регистрационный номер в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей: 100693551) по состоянию на 1 января 2021 года и за 2020 год.
По нашему мнению, прилагаемая обобщенная годовая индивидуальная бухгалтерская (финансовая) отчетность соответствует во всех существенных аспектах проаудированной годовой индивидуальной

Кніжны гасцінец

ШТО РОБІЦЬ СЕНА НА АСФАЛЬЦЕ, або Топ-25 беларускай кароткай прозы

Салодкія яблыкі. Аповесці, апавяданні. Мінск, Мастацкая літаратура, 2020

Прынцып, па якім скла- лі чарговы том «Бібліятэкі выбраных твораў», мабыць, самы актуальны: творы, якія карыстаюцца найбольшай папулярнасцю ў наведвальнікаў бібліятэч. Атрымаўся гэты топ-25 беларускай класікі, у які заканамерна ўвайшлі апавяданні Міхася Стральцова, што сталі куль- тавымі: «Сена на асфальце» і «Смаленне вепрука». Адзін з найлепшых беларускіх празаікаў, Стральцоў сышоў рана, недарэзгада- ны і недацэннены... Вызна- чыўшы назву для цэлага пакалення вяскоўцаў, што муслі прыжывацца ў гора- дзе, — «сена на асфальце», абмаляваўшы іх мен- талітэт. А ягонае ж «Сма- ленне вепрука» называюць першым постадэрнісцкім апавяданнем беларускай літаратуры... Уладзімір Караткевіч прадстаўлены пранізлівай аповесцю «Ліс- це каштанаў», напісанай па матывах падлеткавых гадоў, праведзеных у пас- ляваенным Кіеве. Апава- данне Вячаслава Адамчы- ка «Урокі арыфметыкі» —

пра першую закаханасць школьніка ў настаўніцу. Ва- сіль Быкаў, як заўсёды, ста- вець чытача ў жорсткія ўмо- вы экзістэнцыяльнага выба- ру: як застацца чалавекам у бязлітасных, смяротна неясных абставінах? І нават апавяданні Змітрака Бядулі з дарэвалюцыйных рэалій звяртаюцца да бо- леевых кропак, што не загілі- ся і сёння. «Вылюднелы» Лаўручok выражаецца вя- сковага паходжання, адмаў- ляецца прызнаць родную маці — як жа ён можа пера- даць сугаворкі і цяперашні сам- ёй паказаць, што ён — сын гэ- таі неадукаванай, беднай сялянкі... Лепей адкупіцца грашыма і забягаць. Высно- ва: у беларускай літаратуры чытача найбольш прываблі- ваюць творы, якія ўзрушаю- юць, абуджаюць сумленне, змушаюць да роздуму... Як героя Караткевіча: «Так і мы гінем тысячамі, і невядома, ці з'явіцца нашы браты, ці з'явімся мы самі на зямлі яшчэ раз... Леаніды! Сэр- ца жадае вас. Хоць вачыма далёкіх нашчадкаў дайце глянуць яшчэ раз на зорны дождж».

Харукі Муракамі. Охота на овец. Москва, ЭКСМО, 2020

Вечны аўтсайдар Нобе- левскай прэміі, Харукі Му- ракамі кампенсуе прэмій- ную нядачу велізарнымі на- кладамі на ўсім свеце. Чым вытлумачаецца чытацкая любоў? Паспрабуйце зраз- умець, пачытаўшы адзін з самых вядомых яго рама- наў. Прыносіць асалоду не толькі сюжэт, але і стыль. Апісанне дэталей, звычай- ных побытавых — бутэлькі піва альбо вуха жанчыны — ператвараецца ў мастацкія карціны. Вобразная мова:

«Зірнуўшы на яго, я раптам успомніў, як выглядае да- рожны асфальт пасля толькі што сплылай паводкі». Другі складнік поспеху — спроба гаварыць ад імя пакален- ня, абмаляваючы яго мен- тальнасць і пазнавальныя маркеры: «Гэта былі часы «Дорз», «Ролінг Стоўнз», «Бёрдз», «Дзіп Пёрпл», «Му- дзі Блюз». Павеатра ледзь не дрыжэла ад дзіўнай напругі: здавалася, не хапае толькі якога-небудзь штуршка, каб усё пакацілася ў прорву. Дні спальваліся за танным віскі, не асабліва ўдалым сексам, нічога не змяняючымі спрэч- камі і пазычанымі кніжккамі. Безуладныя, нуйклюдныя шасцідзесятыя з рыпеннем апускалі сваю заслону». Адрознівае апазіцыю кнігі з падобнымі ж апісаннямі «страчных пакаленняў»: ад Фіццэральда і Салінджэра да Коўпланда і Пялевіна... Тэкст насычаны алюзіямі і асацыяцыямі, якія можа прачытаць толькі «тубылец часу». Вось, напрыклад, у кавярні па тэлевізары ней- кае перадача... «Юкія Місі- ма», — безуважна канста- туюе герой, паяджаючы сасіскі. Тэлевізар бархаліць, карцін- ку не ўдаецца наладзіць, усе

абіякава адварочваюцца... Муракамі не тлумачыць, што гэта тая самая пера- дача, падчас якой у 1970-м экскантрычны пісьменнік Місіма, фанат самурайскага духу, спрабаваў у прамым эфіры здзейсніць паўстан- не, а тады скончыў самагуб- ствам, так і не абудзіўшы ў масах спачування, — мала хто ўвогуле зразумеў, што адбываецца, бо сігнал пера- дачы быў кепскі. Яшчэ адзін складнік тэксту — мстыч- на-эзатэрычны... Уладаль- ніку маленькага рэкламнага выдання, аматару Пруста і Ніцше, ад імя ўладнага ма- ната заданне-ўльтыматум: знайсці авечку з фотаз- дымка ў ягоным часопісе. Герой неахвотна бярэцца шукаць... А гэта не проста авечка, а Авечка з вялікай літары! Дух усеўладдзя, які ўсяляецца ў абранае цела, ну тыпу цела Чынгісхана... Для сэбкі засур'ёзна, для філосафскай прытчка ле- гкаважна. Тыя, хто ставіць Му- ракамі ніжэй за ягоных вялі- кіх папярэднікаў, Коба Абэ, Кіндзабура Аэ і Акутагавы, сцвярджаюць, што кан- струкцыі Муракамі выгля- даюць занадта сканструя- ванымі, у іх відэаочныя за- пазычаныя фрагменты, за- шмат маскултурных алюзіяў ва ўрон японскай культуры, часам усё гучыць нарта «ў люб...». І аўтарская іронія не ратуе. Наўрад ці каго здзі- віць адкрыццё, што абса- лютная ўлада знішчае чала- вечка ў чалавеку... Дарэчы, сам Муракамі прызнаваўся: сам не ведае, што яна за такава, ягоная Авечка.

Выданыя для агляду дадзены кніжнай кра- май «Акадэмічная кніга», Мінск, пр-т Незалежнас- ці, 72. Людміла РУБЛЕўСКАЯ.

СЁННЯ

Сонца

Table with 3 columns: Location, Sunset, West, Dawn. Rows: Minsk, Vitebsk, Mогilёў, Homel, Grodno, Brest.

Месяц Поўня 28 сакавіка. Месяц у сусор' Стральца.

Імяніны Пр. Дар'і, Матроны, Сафіі, Дзімтрыя, Івана, Інакенція, К. Гражыны, Макара.

Фота Анастасіа КЛЕШЧУКА

ЗАЎТРА

Weather forecast map of Belarus with temperature and precipitation data for various cities like Minsk, Grodno, Brest, etc.

УСМІХНЕМСЯ

— Арцём, я — твая будучая жонка! — Гэта жак, па прымусе ці па каханні? — Гэта жак ты сам захо- чаш. Захоцаш — па кахан- ні, не захоцаш — па пры- мусе. Ты абсалютна воль- ны ў сваім выбары! — Каб ты ведаў, дзяў- чына павінна ўмець «закат- ваць» тры рэчы: слоікі, вочкі і істэрыку. — Так так, і губу... — Твой персідскі кот на нашым персідскім дыване зрабіў персідскі заліў! — Мадам, што б вы паду- малі, каб я даслаў вам па- ветраны пацалункаў? — Я падумала б, што вы — гультаі!

Calendar section with columns for Dates, Holidays, and Birthdays. Includes dates from 1901 to 1971 and a 'Ukrainian Day' section.

Zvyazda Belarusian Newspaper logo and contact information.

Contact information for the newspaper, including phone numbers and email.

Website address www.zviazda.by and subscription information.